

კომუნიკა

ხელისუფლება "თელას" გარანტიებს აძლევს

სომხეთიდან ელექტროენერგიის იმპორტი არ შეწყდება და "თელასი" თბილისის ელექტრომომარაგებისთვის დენის იმპორტს სამშაბათიდან რუსეთიდანაც დაიწყებს.

A4

უცხოეთი

"ცადი ტრადიცია" თუ არაფაქის ერთ-ერთი მემკვიდრეა თაქვანსა?

იასირ არაფატის სამგლოვარო კარავში შეჭრილმა შეიარაღებულმა პირებმა ცეცხლი იმ დროს გახსნეს, როცა იქ პალესტინის გათავისუფლების ორგანიზაციის (პგო) ლიდერი მაჰმუდ აბასი იმყოფებოდა.

საზოგადოება

"ჩვენ ადამიანები ვართ და სიცოცხლე გვყავს"

ტუბერკულოზისა და ფილტვის დაავადებათა ეროვნულ ცენტრში, 192 პაციენტის სახელით, ხუთმა კაცმა შიმშილობა დაიწყო. მათი ძირითადი მოთხოვნაა, ხელისუფლებამ მეტი ყურადღება გამოიჩინოს და, რაკი განკურნება შეუძლებელია, სიცოცხლე მაინც გაუნანგდოს მათ.

საბარათალი

პატიმრობიდან გათავისუფლებული ყოფილი პარტიზანები პროკურატურამ ციხეში დააბრუნა

A7

ივანელოვო მოსიი „გაპი“ და გაზეთი „24 საათი“

ანონსირება პრეზეს, როგორც შინაგან ნაგონადგანს მოსახლეობისათვის საგარდაცვალო დახმარება.

A7-A8

აინფორმაცი

	16/11	17/11
თბილისი	17	17
ქუთაისი	19	19
ბათუმი	19	17
სოხუმი	17	13
ფოთი	19	17
თელავი	14	16
ფაგდოდი	20	18
ბორი	12	13

უცხოური ვალუტის კონკრეტული კურსი ლართან მიმართებაში

აშშ დოლარი	1.8000
ევრო	2.3333
გირვანქა სტერლინგი	3.3408
რუბლი	0.0628

ძველ პრობლემებს ახალი ემატება

იასირ არაფატის სამგლოვარო კარავში შეჭრილმა შეიარაღებულმა პირებმა ცეცხლი იმ დროს გახსნეს, როცა იქ პალესტინის გათავისუფლების ორგანიზაციის (პგო) ლიდერი მაჰმუდ აბასი იმყოფებოდა.

პარლამენტი ორი უკიდურესობის წინაშე დგას: სპიკერის განცხადებით, თუ კომიტეტები არ გააქტიურდებიან, მალე პლენარულ სხდომაზე გასატანი საკითხები ამოიწურება და საკანონმდებლო ორგანო უხერხულ მდგომარეობაში აღმოჩნდება. მეორე მხრივ, უკვე განხილვის პროცესში მყოფი ზოგიერთი კანონპროექტი საპარლამენტო უმრავლესობის შიგნით აზრთა სხვადასხვაობას იწვევს და შესაძლოა, სახელისუფლებო ვუნდში სერიოზული უთანხმოების მიზეზად იქცეს.

გიორგი ასანიშვილი

"იქნებ, კომიტეტების თავმჯდომარეებისთვის ხელფასი დაგვექვი-თ?" - შესთავაზა ვიცე-სპიკერმა მიხეილ მაჭავარიანმა ნინო ბურჯანაძეს მას შემდეგ, რაც ბიუროს გუშინდელ სხდო-

მაზე საპარლამენტო კომიტეტების საკანონმდებლო "დავალიანების" ნუსხა ჩაიკითხა. ჩამონათვალი საკმაოდ ვრცელია: როგორც ირკვევა, სამეომდ-გომო სესიის "გეგმას" კომიტეტები 72 (!) კანონპროექტით "ჩამორჩებიან".

გაგრძელება A2 გვერდზე

უზუპოზა დანიელზგამც გამოსადეს

იასირ არაფატის სამგლოვარო კარავში შეჭრილმა შეიარაღებულმა პირებმა ცეცხლი იმ დროს გახსნეს, როცა იქ პალესტინის გათავისუფლების ორგანიზაციის (პგო) ლიდერი მაჰმუდ აბასი იმყოფებოდა.

იწყება ხელმოწერის კამპანია გაზეთ "24 საათზე"

იკითხეთ "24 საათი" და თქვენ გაქნებათ პოზიცია!

ხელმოწერის ფასები:

1 თვით	13 ლარი:
3 თვით	39 ლარი:
6 თვით	78 ლარი:
ერთი წლით	156 ლარი:

ყურადღება!

თუ ხელმეყრულება გაფორმდება უშუალოდ რედაქციასთან. ხელმოწერი მიიღებს შემდეგ შედეგ-თებს:

წ-თვიან ხელმოწერაზე 10 პროცენტი ფასდაკლება, ანუ 78 ლარის ნაცვლად, 70.20 ლარი; ერთწლიან ხელმოწერაზე 20 პროცენტი ფასდაკლება, ანუ 156 ლარის ნაცვლად, 124.80 ლარი.

რედაქციის მისამართი: ვაჟა ფშაველას №45 ტელ: 20 24 24

თანაგრად იზრდება თუ არა ხელფასები ყველა სახეობის სამსახდრო ძალაზე?

კოზა ლიკლიკაძე
"რადიო თავისუფლება"
საქმილურად "24 საათისთვის"

15 ნოემბრიდან საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს შეიარაღებულ ძალებში იწყება ახალი სახელფასო პოლიტიკა, რომლითაც უნდა აღდგეს სოციალური წონასწორობა, რაც თავის დროზე სამხედრო სისტემის ე.წ. ელიტურ და არაელიტურ ნაწილებად დაყოფას მოჰყვა. ერთი თვის შემდეგ, რიგითი შემადგენლობის გარდა, სამხედრო უწყების ყველა დონის სამხედრო მოსამსახურის ხელფასი მინიმალური 115 ლარიდან აითვლება. თუმცა, თავდაცვის სამინისტროში სახელფასო რეფორმის გატარებას ერთგვარად ექსპერტული ხასიათი აქვს და ჯერჯერობით გაურკვეველია, თუ როდის აპირებს საქართველოს ხელისუფლება უნიფიცირებული განხორციელებას მთელი სამხედრო ძალების მასშტაბით.

ახალი სამუშაო კვირა საქარ-თველოს შეიარაღებულ ძალებში სასიხარულო ინფორმაციით დაი-წყო. თავდაცვის მინისტრმა გიო-რგი ბარამიძემ პირად შემადგენ-ლობას აუწყა, რომ 15 ნოემბრიდ-ან შრომის ანაზღაურება ყველა დონის სამხედრო მოსამსახური-სათვის და სამინისტროში დასაქ-მებული სამოქალაქო პერსონა-ლისათვის 300 პროცენტით გაიზ-რდება. ყველაზე მინიმალური ხე-ლფასი შეიარაღებულ ძალებში იქნება 115 ლარი (ტექნიკური პე-რსონალისათვის), მაქსიმალური კი 400 ლარი - უფროსი ოფიცერ-ებისათვის. შრომის ანაზღაურება იგივე დარჩება სამხედრო საგალ-დებულო სამსახურში განვებული პირადი შემადგენლობისათვის,

გაგრძელება A2 გვერდზე

შსს ფინანსთა სამინისტროს მუშაობით

ინტერესდება

თამარ ხორბალაძე
დინა ჩარაა

შინაგან საქმეთა სამინისტრო ფინანსთა სამინისტროს მუშაობით საქართველოდ დაინტერესდა. მაშინ, როცა საქართველოს პრემიერ-მინისტრი და ფინანსთა მინისტრი ლიონიდის სტუმრობდნენ და ინვესტორებს საქართველოში ფულის ჩადების ხელსაყრელობას უმტკიცებდნენ, შსს-ს გამოძიებები ფინანსთა სამინისტროს სასამართლოს დადგენილებით ესტუმრნენ. როგორც "24 საათისთვის" გახდა ცნობილი, შსს კითხვებს სახაზინო ვალდებულებებთან დაკავშირებით სვამდა.

კერძოდ, შსს-ს კითხვები შეე-ხებოდა იმას, თუ რატომ უშვებს ფინანსთა სამინისტრო სახაზინო ვალდებულებებს მაშინ, როცა ხა-ზინის ანგარიშზე ფული აქვს. მი-უხედავად იმისა, რამდენად არ-გუმენტირებულია და რამდენად შეიცავს დანაშაულის ელემენტ-ებს ფინანსთა სამინისტროს ეს ქმედება, შინაგან საქმეთა სამინი-სტროს აქტიურობა ამ მიმართუ-ლებით უდავოდ საინტერესოა, მით უმეტეს საგულისხმო შემო-წმენისთვის შერჩეული დრო - პრემიერისა და მინისტრის საქარ-თველოში არყოფნის პერიოდი.

გაგრძელება A4 გვერდზე

თანაზრად იზრდება თუ არა ხელფასები ყველა სახეობის სამხედრო ძალაზე?

პირველი პერიოდის

თუმცა ორჯერ გაიზრდება მათ კებაზე გათვალისწინებული თანხები. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს ხელმძღვანელობა ამ ფაქტით კანონიერად ამბობს და აცხადებს, რომ ამით შეირალებულ ძალებში ბოლო მიუღება სოციალურ უსამართლობას, რამაც "წერინისა და აღჭურვის პროგრამის" შემდეგ არმია ორად გაყო.

მაგრამ უფრო სწორია, გვეთქვას, რომ სოციალური სამართლიანობა აღდგა თავდაცვის სამინისტროს შეიარაღებულ ძალებში, რაც ქვეყნის კონსტიტუციის მიხედვით ერთ-ერთი, მაგრამ არა ერთადერთი, გასამხედროებელი ძალაა. რაც შეეხება სამხედრო ფუნქციის მატარებელ მეორე სტრუქტურას, საქართველოს საზღვრის დაცვის დეპარტამენტს, იქ შრომის ანაზღაურება კვლავ ძველი - 1997 წელს შემუშავებული სახელფასო სისტემით მოხდება. საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის თავმჯდომარე, გენერალი ბაქარი ბინაძე იზიარებს კოლეგების სიზარულს თავდაცვის სამინისტროდან, თუმცა იმასაც აღნიშნავს, რომ ასეთმა ასიმეტრიულმა სახელფასო პოლიტიკამ მის უწყებაში, შესაძლოა, კადრების დანადობის პროცესი გააძლიეროს.

საფრთხე რეალურია, თუ იმასაც გაითვალისწინებთ, რომ ისეთ რთულ მონაკვეთზე, როგორიც, მაგალითად, ჩრდილოეთის საზღვარია, შესაღწერე ოფიცის ხელფასი მხოლოდ 80 ლარია. არდავს, ნოემბრის ბოლოს შრომითი პირობების გაუმჯობესება და ხელფასების მატება მხოლოდ აერობორტის სასაზღვრო გამშვებ პუნქტზე იგეგმება და ისიც იმტომ, რომ აერობორტი ერთი თვის წინ პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილმა მოინახულა. მიუარსებელი ერისებულ მაინც რომ სწავლიდა საქართველოსთვის, საქართველო-თურქეთის ამ საქართველო-სომხეთის საზღვრო საგუშაგოებზე მყოფ ქა-

რთველ შესაზღვრეთა ბანაკებს, ნახავდა, რომ ქართველი მესაზღვრეები კვლავინდებურად რკინის ვაგონებში ცხოვრობენ და მოკლებული არიან ელემენტარულ საყოფაცხოვრებო პირობებს. ასიმეტრიულ სახლფასო პოლიტიკას ქვეყანაში კიდევ ერთი სოციალური პრობლემა უკავშირდება. საქართველოს თავდაცვის მინისტრმა ცხადად მიანიშნა საზოგადოებას, რომ ხელფასების მატება, ძირითადად, კადრების ოპტიმიზების, ანუ სამომავლოდ დაგეგმილი სამტატო შემცირებების ხარჯზე მოხდება. ეს გარკვეული კატეგორიის სამხედრო და სამოქალაქო პერსონალს ქუჩაში დაჩენით ემუქრება. ხელისუფლება კი, როგორც ეს მეტროპოლიტენის დაცვის 300-მდე თანამშრომლის შემთხვევაში იყო, ავგიანებს მათ ნინამე ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას.

"იქნება, იქნებაო და ა, ბატონო, ტკბილი ენით ღელის პირას მიგვიყვანეს და მერე ხელი გვკრებს, ეს თანხა დაიკარგა გზაში და იმ გზას ვეძებო," - ამბობს მეტროპოლიტენიდან დათხოვნილი ერთ-ერთი თანამშრომელი, რომელსაც ორი მცირეწლოვანი შვილი დარჩა სარჩენი და სამი დიდ ამაოდ ელოდა სახლფასო დანაშაღს, რომელიც, სვებითა შორის, საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებით, სამი თვის წინ უნდა მიეღო მიზანგა საქონელ-ნაწივსტრის საღარიბო.

ძალიერის უწყებებიდან დათხოვნილ თანამშრომლებს დახმარებას ხელისუფლების მიმართ ოპოზიციურად განწყობილი პარტიები პაირდებიან. და თუ ასე გაგრძელდა, შესაძლოა, სულ მალე ოპოზიციის მეურვეობის ქვეშ, თავდაცვის სამინისტროში განხორციელდებულ მორიგე საკადრო ოპტიმიზებისა და უმაღლეს სასწავლებლებში სამხედრო კათედრების გაუქმების შედეგად უშუშევრად დარჩენილი ათასობი დამაინიც აღმოჩნდეს.

ძველ პრობლემებს ახალი ემატება

პირველი პერიოდის

პარლამენტის თავმჯდომარე მოადგილის მიერ შეთავაზებულ საჯერლოს ზომას ეთანხმება და, თავის მხრივ, დეპუტატებს "ცტუპობისთვის" საყვდურობს.

"ზიუროს ორსათიანი სხდომიდან ერთ საათს თქვენს დანჯარებას ვანდომებო," - მაგიდაზე ჩაქუჩის უშედეგო ბრავუნის შემდეგ, მკაცრად დატუქსა საპიკრმა ბიუროს წევრები.

ისე, ხმაური და აურზაური მაშინ ნახეთ, თუ რამდენიმე "ფეოტებადსაშიში" კანონმდებლის ირგვლივ პარლამენტარები მომავალ პლენარულ სხდომამდე კონსენსუსს ვერ მიადნენ. ყველაზე დიდი საფრთხის შემცველია ეს "ფინანსური აბისტიკა", რომელიც წინა სხდომის დროს კენჭისყრაზე იმ უბრალი მიზეზის გამო არ დაყენეს, რომ უშრავლესობის ზოგერთი წევრი მხარს არ უჭერდა და, ამდენად, კანონმდებლის ჩადგების რეალური საფრთხე არსებობდა. ამ საფრთხის გასაწერებლობად, პარლამენტის თავმჯდომარე "პროვოლაქტიკური ღონისძიებების" გატარებას აპირებს: წინო ბურჯანაძის თქმით, მიმდინარე კვირაში კანონმდებლები ჯერ მთავრობამ უნდა განიხილოს შემდეგ საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის სხდომა ჩატარდეს და მხოლოდ პოზიციების შეჯერების შემდეგ დადგეს კენჭისყრაზე.

მთავრობის ჩარევა აუცილებელი იქნება კიდევ ერთ გაჭინარებულ საკითხში: "შაუქმების შესახებ" კანონმდებელი დეპუტატებმა ლამის გადაიწყვეტ, მაგრამ აღმასრულებელ ხელისუფლებასთან ვერაფრით გაარკვევითი მოხდება საზოგადოებრივ ტელევიზიის დფინანსება. ბიუროს გუშინდელ სხდომაზე დეპუტატებს თავადვე მიუღწევიათ, გადამწყვეტილება "გაასვენდა", რომლის თანახმადაც, კანონმდებლის განხილვის პარალელურად, სახელმწიფო ტელევიზიის ფინანსური მომდამრეგის უნდა შემოწმდეს.

სიმძაფრის თვალსაჩინოება, ალბათ, ორივე ზემოთ ხსენებულ კანონმდებელს გადაფარავს საარჩევნო აღმინისტრაციების პროცესში წინადაც კომპლექტების საკითხი, რომელიც პარლამენტმა მეორე მოსმენით უნდა განიხილოს. პირველ მოსმენის დროს ოპოზიციამ, როგორც ცნობილია, დემარსი მოაწყო და სხდომათა

იური ლიპარაძე, დირექტორი

დარბაზი დატოვა. ძნელი სათქმელია, მათი პროტესტი მყნავდ თუ გრძელდებოდა - ბიუროს გუშინდელ მუშაობაში ოპოზიციონერთაგან მხოლოდ ზურაბ ტყეშელაშვი იღებდა მონაწილეობას.

სვებითა შორის, თუ ოპოზიცია მომავალშიც გააგრძელებს პლენარულ სხდომების ბოიკოს, ამით უზარალებლობას პრობლემას კი არ შეუქმნის, კერეს, თუ რა ფორმით მოხდება საზოგადოებრივ ტელევიზიის დფინანსება. ბიუროს გუშინდელ სხდომაზე დეპუტატებს თავადვე მიუღწევიათ, გადამწყვეტილება "გაასვენდა", რომლის თანახმადაც, კანონმდებლის განხილვის პარალელურად, სახელმწიფო ტელევიზიის ფინანსური მომდამრეგის უნდა შემოწმდეს.

სიმძაფრის თვალსაჩინოება, ალბათ, ორივე ზემოთ ხსენებულ კანონმდებელს გადაფარავს საარჩევნო აღმინისტრაციების პროცესში წინადაც კომპლექტების საკითხი, რომელიც პარლამენტმა მეორე მოსმენით უნდა განიხილოს. პირველ მოსმენის დროს ოპოზიციამ, როგორც ცნობილია, დემარსი მოაწყო და სხდომათა

ამ მოთხოვნას პარლამენტის თავმჯდომარე დიდი სიფრთხილით უღებდა. "საზოგადოება კიდევ ერთხელ არ უნდა აფირობაოთო", ამ ათიკატის შემდეგ, რაც ამ კანონმდებელმა საზოგადოებაში გამოიწვია, პარლამენტს შეცდომის დამკვეების უფლება არა აქვს," - აცხად-

ებს წინო ბურჯანაძე.

როდესაც საზოგადოების აფორიკებაზეა ლაპარაკი, საამისოდ ანაბრებზე უკეთეს თემას ვერაინ ინატრებს. ამ საკითხს, რომელიც წინა კვირაში კობა დავითაშვილმა წამოიწა, გაგრძელება აუცილებლად ექნება. ბიუროს გადამწყვეტილებით, შეიქმნა მომხსენებელთა ჯგუფი ვასილ მაღლაფერიძის ხელმძღვანელობით, რომელიც მუხანბრეთა საკითხს შეისწავლის და დეპუტატებს მოახსენებს, მონაწილეობდა თუ არა ზოგერთი მათი კოლეგა მოსახლეობის ანბრების მოთვისებასა და გაუფასურებაში. მომხსენებელთა ჯგუფს იმის დადგენაც მოუწევს, არსებობს თუ არა ამ საქმიდან გამოსავალი.

"ანბრებათა დაკავშირებით პრეზიდენტთანაც მუხნდა საუბარი. საჭიროა, მოსახლეობას ვუთხრაო სიმართლე, რაოდენ არასასიამოვნო უნდა იყოს ის," - ზამინა ნიხი ბურჯანაძეს, რომელსაც ერთ-ერთ გამოსავალად 20-25 წლიანი ომლიგაციების გამოშვება ესახება.

"სააფორიკებელი საკითხების"

6 დეკემბერი - აფხაზური რუბიკონი

გუშინ თვითღატაკებული აფხაზეთის რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს აპარატმა მუშაობა იმ ეტაბში განაახლა, რომელიც 12 ნოემბერს საპრეზიდენტო არჩევნებში გამარჯვებული სერგეი ბაგაფის მხარდამტყუნება რამდენიმე საათით დაიკავებს. ასევე, მუშაობა თვითღატაკებული რესპუბლიკის პრეზიდენტის აღმინისტრაციასა და პარლამენტშიც აღდგა, რომლებიც 10 დღის განმავლობაში პრეზიდენტობის კანდიდატს მომხრეებს ჰქონდნენ ბლოკირებული. რუსეთი კი მის მიერ აფხაზეთში გაგზავნილი პრემიერ ნოდარ ხაუბის პირობ მოწინააღმდეგე მხარეებს მოლაპარაკებათა მაგიდასთან დასხდომას მოუწოდებს.

წინო გომართალი

"შექმნილი ვითარებიდან მხოლოდ ერთადერთი გამოსავალი არსებობს - ყველა უნდა გაჩერდეს და მოლაპარაკებათა მაგიდასთან დაჯდეს," - ნათქვამია აფხაზეთის თვითღატაკებული რესპუბლიკის პრემიერს ნოდარ ხაუბას განცხადებაში, რომელიც სოხუმში გაერცხალდა. იგი მოსახლეობას "ნიშვინისაკენ და გადამწყვეტილებების, განცხადებების თუ მოქმედებების კარგად განალოებისაკენ" მოუწოდებს.

"აფხაზეთის ხელისუფლების მიერ შეგუშვებული მხარეელების ანტერგისიული პროგრამა და დაგეგმილი კონკრეტული მოქმედებები. მოქმედი ხელისუფლებამ მათ შესრულებას უკვე შეუდგა," - ნათქ-

"რუსეთის ელიტას არ სურს აფხაზეთის კოლიტიკური დარკაბულირება"

"24საათის" შეკითხვებს პასუხობს რუსეთის სტრატეგიული შეფასებების ინსტიტუტის დირექტორი, პოლიტოლოგი სერგეი ოზნოზიმჩევი

რუსადან ნიკარაჟი
საქ. პირ. მომართვი

- რუსეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს განცხადება, სოხუმში მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით, შეიცავს თუ არა აფხაზეთში რუსეთის ჩარევის საფრთხე-პოლიტიკური რესურსი არ აქვს?

- აფხაზეთში რუსეთი უკვე დაიბნა, რადგანაც იქ რეალურად იქმნება სამართლებრივ ვაკუუმი. ამჟამ, პირველ რიგში, ისევ რუსეთია დამნაშავე, რადგანაც უკანასკნელი წლების პოლიტიკური აზროვნების დფიციენტმა და დარღვეულებების პოლიტიკური ნების არქონამ გამოიწვია სამშვიდობო პროცესის რეალიზების დფიციენი. ადგილი მისახვედრია, ვისი პოლიტიკური სტრატეგიაა. საჭიროა ერთიანი, სერიოზული საგარეო პოლიტიკა, რომელიც რუსეთის პატივისცემას ასწავლიდა მეზობლებს, დღეს არსებული ზოხლის სანაცვლოდ განცხადება აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთში საკუთარი ინტერესების დფორმირებით, თედვევის წინააღმდეგ სისხლის სამართლის საქმე, საგარეოედ, ცეცხლსასროლი იარაღის უკანონო რეალიზაციის მუხლით აღიძვრება.

- რატომ ფიქრობს სხვაგვარად მისოკოვლი სახმედრო ექსპერტები?

- ამ განცხადებას ჩვენ დფასებთ, როგორც ფარულ დოპოზიტურ გაფრთხილებას, მიაბნევი შეუარაღებო. დამერწმუნეთ, მის უკან არ დგას რაიმე სერიოზული ზრახვები და განაგრძეობთ და სამხედრო გათვლები. დღევანდელ რუსეთის და მის ელიტას

ეს არ ხელწინებია.

- თქვენ ამბობთ, რომ რუსეთს დღეს აფხაზეთის პროცესებში ჩარევის სახმედრო-პოლიტიკური რესურსი არ აქვს?

- აფხაზეთში რუსეთი უკვე დაიბნა, რადგანაც იქ რეალურად იქმნება სამართლებრივ ვაკუუმი. ამჟამ, პირველ რიგში, ისევ რუსეთია დამნაშავე, რადგანაც უკანასკნელი წლების პოლიტიკური აზროვნების დფიციენტმა და დარღვეულებების პოლიტიკური ნების არქონამ გამოიწვია სამშვიდობო პროცესის რეალიზების დფიციენი. ადგილი მისახვედრია, ვისი პოლიტიკური სტრატეგიაა. საჭიროა ერთიანი, სერიოზული საგარეო პოლიტიკა, რომელიც რუსეთის პატივისცემას ასწავლიდა მეზობლებს, დღეს არსებული ზოხლის სანაცვლოდ განცხადება აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთში საკუთარი ინტერესების დფორმირებით, თედვევი პოლიტიკური ხა-სიათისაა და მე მამსი რაიმე საფრთხის ვერ ვხედავ.

- რატომ ფიქრობს სხვაგვარად მისოკოვლი სახმედრო ექსპერტები?

- ამ განცხადებას ჩვენ დფასებთ, როგორც ფარულ დოპოზიტურ გაფრთხილებას, მიაბნევი შეუარაღებო. დამერწმუნეთ, მის უკან არ დგას რაიმე სერიოზული ზრახვები და განაგრძეობთ და სამხედრო გათვლები. დღევანდელ რუსეთის და მის ელიტას

რთევლის ნაწილია. რამდენად კორექტულია დიპლომატის ეს განცხადება?

- ლაფროვმა ამ შეკითხვას დიპლომატიურად შეზღუდულ ფარგლებში უპასუხა, რასაც უნდა ობიექტური საფუძველიც - იქ რუსეთის მოქალაქეები ცხოვრობენ. არის ძლიერი აფხაზური ლობი მოსოკოვლის საკანონმდებლო და აღმასრულებლო ხელისუფლებაში, პრეზიდენტის აღმინისტრაციამ, სადაც მიდის ბრძოლა. რასაკვირველია, მოსოკოვს ესმის, რომ საქართველოდან აფხაზეთის გამოქცევაზეა ოილი არაა. ამიტომ საჭიროა მოსოკო-თბილისის უფრო მჭიდრო კონტაქტები და მოლაპარაკებები, რათა მხარეებმა ერელ აფხაზი ხალხი სიტუაციის მძევლა და მისით მანიპულირებენ. თავრეყვარ აფხაზები ასეთ უდიერ მოქმედებას ვერ შეეცდებიან. მათ საუბარი თავს თავად უნდა უშუალოდ. ამ მხრივ თბილისის ნორმალური პოზიცია უკავია, პროცესებში არანაირად რომ არ ერევა.

- როცა რუს მინისტრ ლაფროვს ეკითხებიან, აღიარებს თუ არა იგი, რომ აფხაზეთი საქართველოს ნაწილია, მინისტრი ასე პასუხობს:

"რუსეთი აღიარებს საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას." საგარეო საქმეთა მინისტრი ლაფროვი არ ამბობს, რომ აფხაზეთი საქა-

შვიარაღებული სახელმწიფო გადატრიალების მცდელობა არ ყოფილა.

"აფხაზეთში შეიარაღებულ სახელმწიფო გადატრიალებაზე საუბარიც კი ზედმეტია," - განაცხადა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოარბა "ატიკირას" ხელმძღვანელმა დიონიდ ლაქერბაიამ აფხაზეთის სახელმწიფო ტელევიზიის ეთერში.

პრეზიდენტის განცხადების კომერეთებისას, რომელმაც აღნიშნა რომ თითქმის მოწინააღმდეგეებმა ცეცხლი გახსნეს ავტომატებულად, რის შედეგადაც დაიწყო და შემდეგ გარდაიცვალა თამარ მაკროლი, ლაქერბაიამ განაცხადა, რომ "ეს აბსოლტურად იმის სანაწიადმდეგია, რაც რეალურად ხდებოდა. ამას პროკურატურა იძიებს. ცეცხლი იქ მუხნდა პრეზიდენტის დაცვამ გახსნა. იმდელ ვაკებს, სამართალდამცავი ორგანიზები მომხდარს გამოიძიებენ და დამნაშავეები დაიწყებია".

რუსეთის მფიდა კი გუშინ აქტიურად აშუქებდა იმ ფაქტს, რომ აფხაზეთის თვითგამოცხადებულ რესპუბლიკაში მანდარინის მოსახლის აღება დაიწყო და მოსავალიც საკმაოდ უხვიოა. როგორც იცვებთ, სერგეი ბაგაფს მოქმედი ხელისუფლება 6 დეკემბერს ინაუგურაციის გამართვაში ხელს თუ შეუძლია, შესაძლოა, მანდარინის რეკოლევიაც მოხდეს.

მერი სტადიონზე მოვჭერთათვის ვადის გაგრძელებას ითხოვს

თბილისის მერი ქალაქის პრემიერსა და ეროვნული სტადიონის ხელმძღვანელობას სტადიონის ტერიტორიაზე გარემოვაჭრეთა ინტერესების გათვალისწინებას სთხოვს. როგორც ჭიაბერაშვილი აცხადებს, 13 ოქტომბრის მთავრობის სხდომაზე მიღებული სიტყვიერი გადაწყვეტილება, სტადიონის ტერიტორიიდან მოვაჭრეთა ერთი თვის ვადამ გაყვანის მოსახლე, გადასახდია: "ეროვნული სტადიონის ხელმძღვანელობას დავალება ისე მიეცა, რომ მის შესრულებაზე კონტროლი მთავრობის არც ერთ წევრს არ დაკისრებია. მოვაჭრეთა გაყვანის პოტიცია დანერგვით რეგულმენტაციის მოთხოვნს. ამკარაა, რომ რეგულმენტაციის არარსებობის გამო, მოვაჭრეთა სტადიონის ტერიტორიიდან გაყვანის პოტიცია სწორად და თანმიმდევრულად ვერ წარმართა და მოვაჭრეთათვის მიცემულმა ერთი თვის ვადამ შედეგი ვერ გამოიღო. საქართველოს დედამიქალქის - თბილისის შესახებ კანონის 23-ე მუხლის თანახმად, მოგმართავი, მიიღეთ თბილისის მთავრობის დადგენილება, რომელშიც იქნება მიცემული მოვაჭრეთათგან სტადიონის გათავისუფლების პირობების რეგულმენტაცია - ის პირობები, რასაც უნდა აკმაყოფილებდეს მოვაჭრეთათვის გამოყოფილი ფართი. აუცილებელია, აგრეთვე, თავიდან განისაზღვროს სტადიონიდან მოგმართვა გაყვანის ვადა (2004 წლის 20 დეკემბრის რაიონის აქტის საფუძველზე, რათა ახალ საავტორიტარტორიანე შესაბამისი პირობების შექმნა და მოვაჭრეთა ორგანიზებულად გადაყვანა მოესწოს. აღნიშნული ვადის გასვლამდე მოვაჭრეებს სტადიონზე ვაჭრობის უფლება უნდა მიეცეთ".

24 საათი

საკრებულო "თბილგაზს" თავს დაესხა

საკრებულო "თბილგაზს" თავს დაესხა

თბილისის საკრებულომ "თბილგაზს" საქმიანობის შესასწავლად შექმნილ სამუშაო ჯგუფს შედეგების წარსადგენად ვადა 2004 წლის 25 ნოემბრამდე მისცა. "თბილგაზში" მუდმივად ამბოინ, რომ საკრებულოს საკუთარი ინტერესები აქვს. გამოვარკვიო, სადა ნავიდა "თბილგაზისთვის" გადართული საბიუჯეტო თანხები - განაცხადეს საკრებულოს წევრებმა. საკრებულოს თავმჯდომარის ინიციატივით, საკრებულოს წარმომადგენლები "თბილგაზს" ხელმძღვანელობას მოულოდნელად დაესხნენ თავს და მოსთხოვეს, დაეზუსტებინათ, ოდესში რემონტში რა სასიხებით გახსნეს ავტომატებულად, რის შედეგადაც დაიწყო და შემდეგ გარდაიცვალა თამარ მაკროლი, ლაქერბაიამ განაცხადა, რომ "ეს აბსოლტურად იმის სანაწიადმდეგია, რაც რეალურად ხდებოდა. ამას პროკურატურა იძიებს. ცეცხლი იქ მუხნდა პრეზიდენტის დაცვამ გახსნა. იმდელ ვაკებს, სამართალდამცავი ორგანიზები მომხდარს გამოიძიებენ და დამნაშავეები დაიწყებია".

რუსეთის მფიდა კი გუშინ აქტიურად აშუქებდა იმ ფაქტს, რომ აფხაზეთის თვითგამოცხადებულ რესპუბლიკაში მანდარინის მოსახლის აღება დაიწყო და მოსავალიც საკმაოდ უხვიოა. როგორც იცვებთ, სერგეი ბაგაფს მოქმედი ხელისუფლება 6 დეკემბერს ინაუგურაციის გამართვაში ხელს თუ შეუძლია, შესაძლოა, მანდარინის რეკოლევიაც მოხდეს.

საწარმოთა მართვის სააგენტოს თავმჯდომარე გადამდგომის აპირებს

საწარმოთა მართვის სააგენტოს (სმს) თავმჯდომარე ერეკლე ქიქოძე თანამდებობიდან გადადგომას აპირებს. საწარმოთა მართვის სააგენტოს პრესსამსახურში აცხადებდა, რომ სამშაბათს დაინშნულ პრესკონფერენციას უკეთესად განცხადების შესახებ ოფიციალურ განცხადებას გააკეთებს. სააგენტოს ხელმძღვანელის გადადგომის მიზეზი პრესსამსახურმა არ დაასახლა. ერეკლე ქიქოძე საწარმოთა მართვის სააგენტოს თავმჯდომარედ გასული წლის 17 დეკემბერს დაინშნა. პრაიმ-ნიუსი

ორი სიტყვი

თბილისი. პრეზიდენტის სახელმწიფო რწმუნებული ქვემო ქართლში სოსო მანშიშვილი გუშინ ბილისის რაიონში ჩავიდა, კიდრე რწმუნებული "ვარდების რევოლუციის" წლისათაზე პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის წინაშე ანგარიშით წარდგება, ის ქვემო ქართლის რაიონების გაგებლებისაგან და სამსახურების ხელმძღვანელებისგან ანგარიშით თავად ჩაიბარებს. ინტერ-პრესი

თბილისი. იმერეთის მხარეში საქართველოს პრეზიდენტის სახელმწიფო რწმუნებულმა გიორგი გენაძემ ზესტაფონის რაიონის პოლიციის, სატყეო მეურნეობისა და გარემოს დაცვის სამსახურის ხელმძღვანელებთან რაიონში ტყის უკანონო ჩეხვის სანაწიადმდეგო ღონისძიებების განხილვა. ზესტაფონის რაიონში 6 000 ჰექტარის ნაძლის ტყეს ეკავა, რომლის უმეტესი ნაწილი განეხილა. გავრცელებული ინფორმაციის, ზის მასალა ზესტაფონის სოფელ ენერის ზის დამამუშავებელ საამქროში მუშადგება. ინტერ-პრესი

თბილისი. თავდაცვის სამინისტროს ხელმძღვანელმა პირებსა და შეიარაღებული ძალების გენერალური შტაბის წარმომადგენლებს, გუშინ, პრეზიდენტთან, ნარკოლოგიური შემთხმება ჩაუტარეს. სამინისტროში ტრადიციული, ორმამათის თათბირის დასრულებისთანავე, მინისტრმა გაიკეთა პრაიმშიქ თანამშრომლებს ნარკოლოგიური შემთხმების შესახებ აცნობა. ინტერ-პრესი

გამომცემელი რუსთავი 2 პრინტი. მშპმპარი რამდამტარი მამუკა ფარუაშვილი. პაატა ვეშაბიძე (მმართველი რედაქტორი), ვახტანგ ნადარეძე (გამომცემი რედაქტორი), ორკლი ლევივა (პასუხისმგებელი რედაქტორი). ღამბამბამბი: დედიაქალაქი - დავით მაღრაძე, ლიტერატურა - მალხაზ ხარბიშვა, სამყარო - ქეთევან სადღოშვილიშვილი, სამართალი - ნიკოლოზ რურუა, სხვაობა - ჰიშინა მაყაშვილი, მედიცინა - ზაზა ფარუაშვილი, მიზნის - ნინო ხარჩიშვილი, საბავშვო - ვალერი ვიხტარაძე, ფოტო: ბესი გულაშვილი (შენგერე), მწიხანინი: გიორგი ხმაღლაძე, ავთო მარგაბიძე კომპიუტერული ტექნიკა: თამარ ზნაძე (შენგერე), შაია კიასიაშვილი, ლალი ნიქორიშვილი, დავით გვეგეჭორი, დიმიტრი მალეშვილი, თემისე ქორია, პაატა ქორიძე. ტბლიში: ნანა ჯიბორაძე, ნინო სვანიძე, თამარ კეკელიძე, ნათელა გვიგინიშვილი, ძიძია ძნელაძე, ლია თოფურია. რამდამბა - ზურაბ ჯაოშვილი.

"ცხადი ტრადიცია" თუ არაფაქის ერთ-ერთ მემკვიდრეო თაჲდასხაჲ

იასირ არაფატის სამგლოვარო კარავში შექრნილმა შეიარაღებულმა პირებმა ცეცხლი იმ დროს გახსნეს, როცა იქ პალესტინის გათავისუფლების ორგანიზაციის (პგო) ლიდერი მაჰმუდ აბასი იმყოფებოდა.

აბასი უწნებლად გადაჩრა, მაგ-რამ, გავრცელებული ინფორაციით, მისი ორი მცველი დაიღუპა.

შემსრუე ჟურნალისტების განცხადებით, ინიცდენტის დროს წარმოქმნილ ძალზე ბუნდოვან სიტუაცი-აში ძნელი გასარკვევი იყო დამიზნე-ბითი ისროდნენ თუ არა მამამუდ აბას-ის მიმართულებით. თუმცა ერთი ფა-ქტია, - ვითარება სწორედ აბასის კა-რავში მისვლის შემდეგ დაიძაბა. კა-რავში შეფეროვლი შეიარაღებული პი-რები მის სანიმალდეგო მონოღებ-რეს გაიძიხოდნენ და ისროდნენ. მომ-ხდარის დროს, პანიკის შედეგად წარ-მოქმნილი ქყულებისას არანაკლები რაოდენობის ხალხი დამაზდა. ზოგიერ-თი ინფორმაციით, აბუ მაზნეს (მამ-მუდ აბასის პარტიული ფსევდონიმი) იასირ არაფატის ერთგული გასამუე-დროებელი მოძრაობა "ფათაჰ" წეუ-რები დაუპირისპირდნენ.

ალსანიშნავია, რომ თავად მაზნე-ნი უარყოფს მასზე თავდასხმის ფაქტს. "ეს სრულიად ნორმალურია, - აცხადებს იგი, - ემოციებმა გადასა-ძალა... უბრალოდ რამდენჯერმე პა-ერში გაისროლეს. მე დანრწუნებუ-ლი ვარ, ამას არანაირი პოლიტიკუ-რი ან პირადი ხასიათის დაპირისპი-რება არ უდევს საფუძვლად".

ტელეკომპანია "ალ-არაბია"-ს ცნობით, აბასის დაცვა შეეცადა "ფათაჰს" წევრთა ორ დაჯგუფებას შორის მომხდარი დაპირისპირების განმუხტვას და პაერში გაისროლა, რის შემდეგაც ორივე მხარეში მამუ-მუდ აბასის პირად დაცვას გაუხსნა ცეცხლი.

მამმუდ აბასზე თავდასხმის ვე-რისას "დაუზუსტებლს" უწოდებს

"პალესტინელია ცუად ტრადიციას" მამმუდ აბასის ორი მცველი ემხვერპლა.

მოჰამუდ დაჰლანიც. "უსამართლო-ბაა ინფორმაციის გავრცელება თი-თქოსდა, მომხდარი თავდასხმის შე-სახებ, - განაცხადა მან "ალ-ჯაზი-რასთან" ინტერვიუში, - ამგვარი გა-დაჭარბებული შეფასებები უსამარ-თლია და ძალიან შორს დგას სიმარ-თლისგან".

მიუხედავად იმისა, რომ ინიც-დენტის ყველა მოწანილე ცდომილ-ტერაქტის შესახებ წარმოქმნილი ვერსიების გაქარწყლებას, ეჭვები და ვარაუდები არაფატის შესაძლო შემცველთა შორის დაპირისპირე-ბის შესახებ მაინც რჩება. საგუფ-ლისხმოა, რომ ყველა კვალი იასირ არაფატის ახლო ნათესავების კენ მდის. მათ შორის ყველაზე ხშირად კი პალესტინის სამხედრო დაზვერ-ვის ხელმძღვანელს მუსა არაფატ-ის სახელი გაისმის. ისრაელის წყა-როები იუნჯებიან, რომ კვირას მომ-ხდარ ინციდენტის უკანაც სწორედ ეს ორგანიზაცია იდგა.

არაფატის ყოფილი მრჩეველი უშიშროების სფეროში, მოჰამუდ დაჰლანი კი კვირას სამგლოვარო კარავში მომხდარ ინციდენტს პა-ლესტინელია უმსგავს ჩვევებს პაე-რში სროლას აბრალებს. პალესტი-ნელთათვის ჩვევად გადაცეეულ ნე-ბისმიერი საბაბით პაერში სროლა-ზე საუბრისას იგი ამბობს, რომ "ეს პალესტინელთა ცუდი ტრადი-ციაა" და იმედს გამოთქვამს, რომ ახალი ხელისუფლება ეცდება მის აღმოფხვრას.

რეალურად რა ხდება პალესტი-ნის ავტონომიაში, რთული გასარკ-ვევია. თუმცა, ერთი ცნობლია, - დრო, რომელზეც უნდა გადაწყვიტ-ოს არაფატის შემცველების საკი-თხი, 9 იანვარი იქნება. ამ დღეს არ-ვის დაგეგმილი პალესტინის ავტო-ნომიის შეთავრის არჩევანია. მანა-მლე კი, უნდა ეფიარაუდოთ, რომ და-პირისპირებები, თუნდაც იარღით ხელში, კვლავიც გაგრძელდება.

სახლის კიდევ სამი მაღალჩინოსანი გაიხიარებს. დაუზუსტებლი ინფო-რმაციით, გადადგომის შესახებ გა-ნცხადება აშშ-ის ენერგეტიკის მი-ნისტრმა სპენსერ აბრაჰამსაც გაა-კეთა.

კოლინ პაუელი თანამდებოიდან გადადგა

გუშინ გავრცელდა ინფორმა-ცია, რომ ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივანი კოლინ პაუელი თანამდებოიდან გადადგა. მან წერლობით მიმართა პრეზიდენტ ბუშს. მის შემცველე-

ად, სავარაუდოდ, კონდოლიზა რაი-ის ასახელებენ. მაგრამ მის დანიშ-ნადგეგ სახელმწიფო მდივნის მიანე-ლეობას კვლავ პაუელი შეასრულე-ბეს. სააგენტო "როიტერი" იუნჯება, რომ კოლინ პაუელის ბედს თეთრი

ჰააგის სასამართლოო კოსოვოელი ალბანადებოისთვისა მოიცალა

საერთაშორისო ტრიუნალი, კოსოვოს კონფლიქტის დროს ჩადე-ნილ სამხედრო დანაშაულები ბრალ-დებული სამი კოსოველი ალბანელ-ის გასამართლებას იწყებს. კოსოვ-ოს განმათავისუფლებლი არმიის ხელმძღვანელობის ყოფლი წარმო-მადგენელს ბრალი 1998 წელს სერე-ბებისა და თინიკური ალბანელების წინააღმდეგ სასტიკ მოპყრობაში ედებათ. თავად ბრალდებულნი ლა-პუშკინის ბანკის ტყვეთა წამებასა და მკვლელობებში მონაწილეობის

ფაქტებს უარყოფენ.

წარსულში საერთაშორისო ტრიუნალი, ძირითადად, სერბების საქმეებს განიხილავდა, რომლებიც კოსოვოში ჩადენილ დანაშაულებში იყვნენ ბრალდებული. სწორედ ამის გამო, ტრიბუნალის მისამართით მათი მიკეცრძებულობის შესახებ არა-ერთი განცხადება გაკეთდა.

რაც შეეხება კონკრეტულად, კო-სოველთა საქმის განხილვას, ტრი-ბუნალის მთავარი ბრალდებლის კა-რლა დელ მონტეს განცხადებით,

წლის ბოლომდე ბრალდებულთა საქ-მისათვის იგი კიდევ აპირებს პუნქტე-ბის დამტკიცებას. გარდა ამისა, დელ მონტე საერთაშორისო საზოგადოე-ბრობა და კოსოვოს ხელისუფლება დანაშაულებათა კვლევისას ერთგე-არ ინდოვრენებულ დამოკიდებულე-ბაშიც დადანაშაულა. მისი თქმით, კოსოველი ალბანელებისათვის ბრალდების წაყენება ძალიან რთო-ულია, რადგან შიმის ფაქტორის გამო მოწმეები ჩვენებების მიცემისაგან თავს იკავებენ. **ბიზისი**

მოსაზრება უმაღლესი განათლებაის კანონისა და მისალბი გამოცდაბის ახალი მოღელის შესახებ

უმაღლესი განათლების შესახებ კანონპროექტის შემუშავებით, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ რეფორმის ახალი ეტაპი დაიწყო. საგანმანათლებლო სფერო, რომ რეფორმას საჭიროებს, ამაზე არაიენ დაობს. თუმცა, ქართული საზოგადოება ყველა სიახლეს საკმა-ოდ ძნელად ეგუება. ამის მიზეზია ოპონენტთა მიერ გამოთქმული დაუ-საბუთებელი კრიტიკული შენიშვნები განათლების სისტემაში მიმდინა-რე რეფორმატორული პოლიტიკის მისამართით. არადა, ყველა არგუმენ-ტირებული შენიშვნა საგანმანათლებლო სისტემის რეფორმირების პროცესს უდაოდ ნაადგებოდა.

რეალურად, საგანმანათლებლო სფეროში ბევრი რამ შესაცვლე-ლია და ამაზე ორი აზრი არ უნდა არსებობდეს. განათლების სისტემაში არსებული, ობიექტური თუ სუბიექტური მიზეზებით შექმნილი, არასა-ზარბიელო მდგომარეობა სასწრაფო და რადიკალური ღონების გატარე-ბას მოითხოვს. მითუმეტეს, რომ ახალი ხელისუფლების ქვეყნის სათა-ვეში მოსვლის შემდეგ თითქმის ყველა სფეროს საერთაშორისო სტან-დარტებთან პარმონიზაციის პროცესი დაიწყო. დამეთანხმებით, რომ საქართველო ერთხელ და სამუდამოდ უნდა ჩამოსცილდეს სოციალის-ტურ-კომუნისტურ იდეოლოგიას, რაშიც საგანმანათლებლო სფეროს რეფორმირებას უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება.

ამ მიმართულებით, მნიშვნელოვანილად შესაცვლელია სწავლების მეთოდოკა და სასწავლო პროგრამები. საუნივერსიტეტო და სასკოლო ცხოვრების გადახალისება რეფორმის უმნიშვნელოვანესი ნაწილია. მო-სწავლე, რომ სკოლას, ბოლო სტუდენტი უმაღლეს სასწავლებელს დაა-მთავრებს, სრულყოფილი განათლება და ჩამოყალიბებული სამოქალა-ქო ცნობიერება უნდა გააჩნდეს, რისთვისაც მართლაც უამრავი რამ არ-ის გასაკეთებელი.

ყოველგეგ ამის გათვალისწინებით, უმაღლესი განათლების შესახებ შემუშავებული კანონპროექტი წინაგადადგმულ ნაბიჯად უნდა ჩაითვა-ლოს. მისი ფართო საზოგადოების წინაშე წარდგენა სწორედ მათი აზრის მაქსიმალურად გათვალისწინებისა და გაზიარების საფუძველია. ნების-მიერი სიახლე ყველა კუთხით შესწავლასა და გაანალიზებას მოითხოვს. კანონპროექტი ყველა შენიშვნის გათვალისწინებით უნდა დღივდნეს და საზოგადოების ყველა ფენისათვის მისაღები გადეს. თუ საფუძვლი-ანი და არგუმენტირებული შენიშვნები იარსებებს, მათი გაზიარება არ-ცერთი სტრუქტურისათვის არ უნდა წარმოადგენდეს პრობლემას.

ახალი კანონპროექტი საქართველოში უმაღლესი საგანმანათლებ-ლო საქმიანობის განხორციელების პრობლემას და უმაღლესი განათ-ლების მართვის სფეროში რადიკალურ ცვლილებებს გვთავაზობს. რე-ფორმის შედეგად უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მარ-თვას სენატი, აკადემიური საბჭო, რექტორი, კანცლერი და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური განახორციელებს. უმაღლესი სასწავლე-ბელების მართვა გაშქვრივლობაზეა გაკონტრებული. ის თანამედროვე, ცივილიზებული ქვეყნებში უმაღლეს სკოლებში არსებულ მართვის სის-ტემას შეესაბამება. ერთერთი უმნიშვნელოვანესი საკითხია, რომ რე-ფორმის შედეგად გადაწყვეტილებების მიღება პროფესორ-მასწავლე-ბელთა და სტუდენტთა მონაწილეობით უნდა მოხდეს, რაც მნიშვნელო-ვნად ცვლის დღეს არსებულ მართვის პრინციპებს. სიახლეა ისიც, რომ სენატის არჩევა პირდაპირი და ფარული კენჭისყრის საფუძველზე მოხ-დება, ხოლო მის წევრთა რაოდენობა უმაღლეს სკოლაში სტუდენტთა რაოდენობის მიხედვით განისაზღვრება. ამავე დროს, საკმაოდ გაუფარ-თებულთა სტუდენტთა როლი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესს-ში. ის, რომ სენატის შემადგენლობაში სტუდენტების 1/3 შევა, ეს უკვე მიუთითებს სენატის მუშაობის მეტ გამჭვირვალობაზე. თავად სენატი კი ყველა მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მიღებას ახდენს. მის კომ-პეტენციებში შედის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების წეს-დებისა და მინიგანახების დამტკიცება, განსაზღვრავს ეთიკის კოდექსს-სა და დისციპლინური პასუხისმგებლობის ნორმებს, დაწესებულების პოუფესტ, ადმინისტრაციის სტრუქტურას. კანცლარობის წარდგინებით ამტკიცებს კანცლარობის წლოურ ნაგარიშს. შეუძლია უფლებამოსილე-ბა შეუწყვიტოს კანცლერს, რასაც სიითი შემადგენლობის მეოთხედის მხარდჭერა სჭირდება.

რაც შეეხება აკადემიურ საბჭოს, ის უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების წარმომადგენლობითი ორგანოა, რომელიც აკადემიური სტრუქტურული ერთეულებიდან აირჩევა. იგი პერიოდულად ექვემდებ-არება განახლებას. საბჭო ამტკიცებს: საგანმანათლებლო დაწესებუ-ლების სტრატეგიას, სასწავლო და კვლევით გეგმებს, ფაკულტეტებისა-თვის კოეფიციენტებს ერთიანი ეროვნული გამოცდებისათვის, სადისე-რტაციო საბჭოების დებულებებს და სხვა. ირჩევს აკადემიური საბჭოს თავმჯდომარეს - რექტორს.

სტუდენტს უფლება აქვს მოითხოვოს ხარისხიანი განათლების მი-

სამედიცინო დარგში მოღვაწე პროფესორ-მასწავლებლების

განცხადება

უმაღლესი განათლების შესახებ ახალ კანონპროექტთან დაკავშირებით

ამ წერლის ავტორი სამედიცინო დარგში მოღვაწე პროფესორ-მასწავლებლები კარგად ვაცნობიერებთ უმაღლესი განათლების და მეცნიერების ადგილსა და მნიშვნელობას ჩვენი ქვეყნის და ჩვენი ხა-ლისი მომავლისათვის.

გასული წლის ნოემბრის ისტორიული მოვლენების შემდეგ ნათე-ლი გახდა, რომ ჩვენი ქვეყნის ჯანმრთელობის დაცვის სისტემაში წარმოქმნილ პრობლემათა მნიშვნელოვანი ნაწილი განპირობებუ-ლია ქვეყანაში უმაღლესი სამედიცინო და პოსტდოქლომირი განათ-ლების არასათანადო მდგომარეობით.

მიუხედავად ჯერ კიდევ 1995 წელს მიღებული სამთავრობო გა-დანყვეტილებისა, დანაშაულებრივად გაჭიანურდა უმაღლესი სას-წავლებლების აკრდიტაციის საქმე. მან მოაზრავლა საჭეჭო რეპუ-ტაციის გრეთომდებელი ინსტიტუტი და უნივერსიტეტები. მარ-ტო მდისიანის სპეციალობით მათ რიცხვმა 50-ს გადააჭარბა.

ამისგან ერთად, უმაღლესი სასწავლებლების ავტონომიურობის საბაბით, პერმანენტულად ხდებოდა მათ დებულებებში ისეთი ცვლილებების შეტანა, რომლებიც აწყობდა ამბ თუ იმ ხელმძღვანე-ლს და რომლებსაც ძალიან იოლად აკანონებდა ყოფილი ხელისუფ-ლება.

ვიღაცას და ალბათ ბევრს ხელს აძლევდა უმაღლესი სკოლის და მეცნიერების მართვის მოუწესრიგებელი ოურიდოელი და საკანონმ-დებლო ბაზა და ამ მხრივ არსებული ხარვეზები მნიშვნელებიანდ გა-ნაპირობებენ საბჭოური ეპოქიდან გადმოყოილ მახინჯე მოვლენ-ებს: კორუფციას, პროტექციონიზმს, დაბალ პროფესიონალიზმს და სხვ.

მიუხედავად იმისა, რომ თითქმის 15 წლის მანძილე განათლებ-ის სამინისტროს ხელმძღვანელობა რამდენჯერმე შეიცვალა, რამე-ლირებული განათლების და მეცნიერების მართვის სისტემაში არ გა-ხნორციელებულია და ვერც განხორციელდებოდა, რადგან კორუმპი-რებული სისტემის მიერ დაარსებულ ასობით უზადრუე უმაღლეს სა-სწავლებელს იგივე კორუმპირებული სისტემა არ ჩაუტარებდა აკ-რედიტაციას, ანუ არ დაზურავდა მათ ადვილად გასაგები მიზეზების გამო.

ამ მხრივ დიდ ყურადღებას იმსახურებს საქართველოს განათ-ლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ მომზადებული "უმაღ-ლესი განათლების შესახებ კანონის" პროექტი, რომელიც გვთავაზე-ობს დროულ, რადიკალურ და ზოგ შემთხვევებში რეფორმიკურ გა-რდაქმნებს უმაღლესი სკოლის ცხოვრების თითქმის ყველა სფერო-ში.

ვინც კარგად იცნობს ამ კანონპროექტს არ შეიძლება არ შენიშნ-ოს მისი შესაბამისობა სახელმწიფოს მოთხოვნებთან და უმაღლესი განათლების საერთაშორისო გამოცდილებასა და აღიარებულ პრინ-ციპებთან.

თუნდაც რად ღირს უმაღლესი განათლების "ყმადალებული" კო-რუფციული რგოლიდან მისაღები გამოცდების გამოტანა და კანონ-პროექტთან ერთდროულად უმაღლესი სასწავლებლების აკრდიტა-ციის მოთხოვნების და მათი ჩატარების რეალურ დროში განერილი გეგმის წარმოდგენა და სხვა.

ლება, მონაწილეობა მიიღოს მეცნიერულ კვლევაში, მიიღოს ამომწურ-ავი ინფორმაცია საგანმანათლებლო დაწესებულების საქმიანობის შესა-ხებ. ამ კუთხით, შესაძლოა, ზოგიერთი დეტალი მართლაც მოითხოვს დახევნას და სრულყოფას. ნებისმიერი რეფორმის თავიდათავი სწორედ ეს არის. განათლებულ ახალგაზრდა თაობა უნდა ჩაედგეს ქვეყნის სამ-სახურში და მიღებული ცოდნა მოახმაროს ახალი სამოქალაქო საზოგა-დოების მშენებლობას.

არანაკლებ მნიშვნელოვანია სტუდენტთა თვითმმართველობის ჩა-მოყალიბების საკითხიც. რეფორმის შედეგად სტუდენტთა თვითმმართ-ველობის დონე მნიშვნელოვნად ამაღლდება, რაც წინ გადადგმულ ნაბი-ჯად შეიძლება ჩაითვალოს. უმაღლეს სასწავლებელში შეიქმნება საყო-ველთაო, თანასწორო, პირდაპირი არჩევნების საფუძველზე არჩეული სტუდენტური თვითმმართველობა. მისი საშუალებით სტუდენტები უფ-რო აქტიურად მიიღებენ მონაწილეობას დაწესებულების მართვაში და ეს სტრუქტურა დიიცავს სტუდენტთა უფლებებსაც. მის კომპეტენცია-ში სწავლების ხარისხის გაუმჯობესების საკითხების შემუშავებაც შედ-ის.

ერთიანი გამოცდების შემოღების საკითხი იმთავითვე კრიტიკის სა-ფუძველი გახდა, თუმცა, იდვის ძირეული გააზრების შემთხვევაში სა-ზოგადოებისათვის ნათელი გახდება რა დადებითი შედეგები მოჰყვება უმაღლესი სასწავლებლებიდან გამოცდების გამოტანას. ეს უდაოდ რე-ფორმატორული და წინ გადადგმული ნაბიჯია. რას ითვალისწინებს ეს იდეა? რეფორმის შედეგად, უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებუ-ლებაში სახელმწიფო აკრდიტირებული პროგრამით სწავლა შეეძლება იმ აბიტურიენტს, რომელსაც ერთიანი ეროვნული გამოცდა ექნება გვე-ლელი. მას შეფასების და გამოცდის ეროვნული ცენტრი უზრუნველყ-ოვს. მისი გაგლის შემთხვევაში პირს ერთიანი ეროვნული გამოცდების გავლის სერტფიკატი ეძლევა. მნიშვნელოვანია, რომ გამოცდები კარგ-ად იყოს ორგანიზებული და ამავე დროს, გამჭვირვალედ ჩატარდეს. ეს იდეა უმაღლეს სკოლაში მისაღებ გამოცდებთან და კორუფციასთან და-კავშირებულ ყველა ეჭვს ერთხელ და სამუდამოდ დაუსვამს წერტყას.

ბოლო დღეებში კანონპროექტმა საკანონმდებლო ორგანოში აზრთა სხავადასხვაობა გამოიწვია. ზოგიერთი დეპუტატის განცხადებით, უმა-ღლეს სასაწავლებლების ავტონომია შეზღუდულია. ისინი წინააღმდეგ-ნი არიან, რომ ხელისუფლება და უფრო კონკრეტულად განათლების სა-მინისტრო რაიმე სახით ჩაეროს საუნივერსიტეტო ცხოვრებაში. "უნდა აღინიშნოს, რომ ახალი შეჯერებელი კანონპროექტი ისიცდა ანიჭებს უმაღლეს სასწავლებლებს დღეს არსებულზე მეტ დამოუკიდებლობას. კანონპროექტის მიხედვით მნიშვნელოვნად არის გაზრდილი სასწავლო და მართვის პროცესში პროფესორ - მასწავლებელთა და სტუდენტთა როლი. გამოთქმული კრიტიკული შენიშვნები ღია კარის მტკრევას უფ-რო ჰგავს, ვიდრე რეფორმის პროცესის ობიექტურ შეფასებას.

თავად კანონპროექტის ძირითადი პრინციპები მისაღებია იმ ადამი-ანებისათვის, რომლებიც ღრმად არიან ჩახედული უმაღლესი სკოლის ცხოვრებაში. საგულისხმოა, რომ განათლების და მეცნიერების საპარ-ლამენტო კომიტეტში გამართული სხდომის დროს დავითანხმნენ დავი-ნანსების თანამედროვე საიტების მშენებლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილია, რომელიც უფრო მოქნილსა და გამჭვირვა-ლეს გახდის საგანმანათლებლო დაწესებულებების დაფინანსების გზებს.

დაბევითებით შეგვიძლია განვაცხადოთ, რომ საზოგადოებაში არ-სებული ენებათაღელვა უსაფუძვლოა. შემუშავებული ახალი შეჯერე-ბული კანონპროექტი დახვეწილია და საზოგადოების ყველა ფენისთვის მისაღები იქნება. საკითხის ზედმიტარებულ საიტებში ჩირვება საერთო საქმეს არ ნაადგება. საქმე ენება ჩვენი შეშუბების მომავალს და რეფორმა სწორედ მათი კეთილდღეობისთვის ტარდება.

განათლების სისტემის სრულყოფა მთელი საზოგადოების უპირვე-ლესი საზრუნავია. ნებისმიერი მოქალაქე მთელი ცხოვრების განმავ-ლობაში მოქმედებს იმ პრინციპებითა და ღირებულებებით, რომელიც მან სკოლაში თუ უმაღლეს სასწავლებელში ყოფნის დროს შეითვისა. უმაღლესი განათლების ძირფესვიანი რეფორმა მოხსნის ყველა იმ პრო-ბლემას რომელიც მართვის ცენტრალიზებულ მოდელთან, გაუმჭვირ-ვალობასთან და განათლების დაბალ ხარისხთან არის დაკავშირებული. აქედან გამომდინარე, ამ სფეროში რეფორმის გატარებას ქვეყნისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს.

ირაკლი ყრუაშვილი
პროფესორი
ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი

საქართველოს სამედიცინო საზოგადოების განცხადება

ჩვენთვის, ამ წერილზე ხელმოწნერ მედიკოსებისათვის, ნამდვილად არ არის სულერთი ქვეყნის მო-მავალი; ამასთანავე, სრულად ვაცნობიერებთ ამ მომავლისათვის უმაღლესი განათლების ადგილსა და მნიშვნელობას.

დღეს ჯანდაცვის სისტემაში წამოჭრილ პრობლემათა მნიშვნელოვანი ნაწილი პირდაპირაა დაკავ-შირებული ქვეყანაში უმაღლესი სამედიცინო განათლების არადაშაკმაყოფილებელ დონესთან.

ასეთ ვითარებაში ექიმთა დიპლომისშემდგომი განათლების სისტემის რეფორმის ყველა მცდელო-ბა, დიპლომამდელ განათლების სისტემის ძირეული შეცდომის გარეშე, ემსგავსება არამყარ, სუსტ ბა-ზისზე დიდი შერბობის აგების სურვილს, რაც, ცხადია წარუმატებლობისათვისაა განწირული.

უმაღლესი განათლების სისტემის და მასთან განუყოფლად დაკავშირებული მეცნიერული კვლევე-ბის განვითარება მჭიდროდა დაკავშირებული შესაბამისი იურიდიული ბაზის ცვალებასთან. უმაღ-ლეს სასწავლებელში დღეს არსებული კორუფცია, პროტექციონიზმი, არამოაფესიონალიზმი, ხშირ შემთხვევაში მეცნიერული სიყალბე და კეთილსინდისიერების დეფიციტი, ისევე როგორც სხვა სფერო-ებში, მოვლენობაში ხელს უშლიდა და უშლის ქვეშაირტ სპეციალისტებს; ეს მნიშვნელოვანწილად გა-ნპირობებულია დარგის (დარგების) მარეგულირებელი ნორმატიული ბაზის ხარვეზებით, სახელმწიფო მოთხოვნებთან და საერთაშორისო გამოცდილებასთან მისი (მათი) შეუსაბამიობით.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ მომზადებული "უმაღლესი განა-თლების შესახებ" კანონის პროექტი რევიოლუციურ გარდაქმნებს გვთავაზობს უმაღლეს სკოლაში. ძველ კანონმდებლობას შეჩვეული, ან მასზე მორგებული მენტალიტეტის პირთათვის, ეს კანონ-პროე-ქტი, შესაძლოა, "გაუცხოების" მძაფრ ეფექტს იწვევდეს, მაგრამ სიამართლე გულახდილად უნდა ითქვ-ას: "უმაღლესი განათლების შესახებ" კანონის პროექტი ნამდვილად მიმართულია კორუფციის, არაპ-როფესიონალიზმის, მეცნიერების დევაღვაციის წინააღმდეგ.

მასში სწორადაა გათვალისწინებული უმაღლესი განათლების სისტემის რეგულაციის საერთაშო-რისო გამოცდილება და აღიარებული პრინციპები. ის მონოდებულაა, რათა უმაღლესი განათლებისა და მეცნიერების უმთავრესი ღირებებულებებისაკენ მიმართოს პროცესში მონაწილე ყველა პირის - სტუდენტის, მასწავლებლისა და მკვლევარის ძალისხმევა.

ამასთანავე, ვთვლით, კანონ-პროექტის ის მუხლები, რომლებიც ეძღვნება სამედიცინო სპეციალო-ბებში ექიმთა დიპლომისშემდგომი დახელოვნების რეგულაციას, სერიოზულ გადახედვას საჭიროებს. სასურველი იქნებოდა კანონპროექტში მეტი ყურადღება დათმობოდა დიპლომამდელი სასწავლო პრო-ცესის მეთოდური უზრუნველყოფის საკითხებსაც, გამოკვეთილიყო კათედრის, როგორც ერთეულის როლი და ფუნქცია; აგრეთვე, დარგობრივი ეროვნული ცენტრების (ს/კ ინსტიტუტების) პასუხისმგე-ბლობა ახალგაზრდა სპეციალისტთა დახელოვნებასა და მეცნიერების განვითარებაში.

ჩვენ მხარს ვუჭერთ "უმაღლესი განათლების შესახებ" განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრ-ოს კანონის პროექტის სტრატეგიულ კურსს და ვადასტურებთ მზადყოფნას თანამშრომლობისათვის, რათა მოკლე დროში ოპტიმალური რედაქციით ჩამოყალიბდეს სადამ საკითხები.

- პროფ. ე. აბზიანიძე
- პროფ. რ. გაგუა
- პროფ. დ. გოცაძე
- პროფ. დ. ვირსალაძე
- პროფ. ა. თელია
- აკად. ფ. თოდუა
- პროფ. ბ. კილასონია
- პროფ. გ. კორძიაია
- პროფ. გ. ლჭყავიანი

- აკად. ლ. მანგაძე
- პროფ. გ. მენაბდე
- მ.გ.დ. მ. მიხანდარი
- პროფ. ბ. მოსიძე
- პროფ. მ. ნ

აზინანსას ჟონდი "ღია საზოგადოება საპარტეალო". პროექტს ახორცილებს გავათი "24 საათი"

"სად არს პატივი მთავრობისაი, მუნ არს მსგავსახაი ღმრთეახისაი, რამეთუ თქვენ, ხელმწიფანი უფალ-გყვნა ღმერთმან ქვეყანისა განგებასა" - უთხრა მამა გრიგოლმა აშოტ კურაპალატს

ხატია თევზაძე
46-ე საოლუს მამა-მამის მოსაძალე

ჩვენს სკოლაში სწავლობენ გოგალა-ძეები - ქეთი, ელენე და ნიკა. მათ კიდევ ოთხი და-ძმა ჰყავთ. მათი მამა დაიჭირეს ორი წლის წინ. იგი ყველანაირად ცდილობდა, რომ თავისი მრავალშვილიანი ოჯახი ერჩინა, რადგან ძალიან ძნელია, ერთმა კაცმა უზრუნველყოს რვა სული საკვებით, ტანსაცმლითა და სწავლა-განათლებით. ალბათ, მან მართლაც დაამა-ვა და დასაჯეს, მაგრამ რა ქნან ბავშვებ-მა? ახლა ყველა ოჯახს უჭირს და ძლივს ირჩენენ თავს. მათ დედას ძალიან უჭირს შვიდი შვილის შენახვა, მაგრამ რა ქნას... რა დაამავე ასეთი მამამ? შვიდი შვი-ლის უმამოდ დარჩენა უფრო დიდი დანა-შაული არ არის? ციხის უფროსმა თქვა , რომ მას ისეთი დანაშაული არა აქვს ჩა-დენილი, საზოგადოებისთვის საშიში რომ იყოსო. მამ რატომ არ ათავისუფ-ლებენ?

ასეთ შემთხვევაში აუცილებელია მა-თი დახმარება საკვებით, სკოლის წიგნე-ბით, ან ფულადი დახმარების სახით. არ უნდა შეზღუდონ ისინი ძველი თუ ახალი კანონებით. დაცივან ამ ბავშვების უფ-ლებები.

მარიკა ამერელაშვილის ფოტო

ნარილლები მთავრობას

ლევან ხაზაბაძის ფოტო

სალომეა ქაზაძე
46-ე საოლუს მამა-მამის მოსაძალე

ჩვენს ქვეყანაში უამრავი პრობლემაა. პირველ რიგში, რომ ხალხი უმუშევარია და ხელისუფლება მათ უმრავლეს შემთხვევაში სთხოვს. როგორ გადაი-ხადოს იმ ოჯახმა, რომელსაც შემოსავლის წყარო არა აქვს.

ბევრი გზა დანგრეულია, არ არის ქუჩის განა-თება და ამას შედეგად ავარიები მოჰყვება და ბე-რი მსხვერპლი.

რა ქნას ბავშვმა, რომელიც სკოლაში იმიტომ არ დადის, რომ არა აქვს წიგნი, რვეული და ტანსა-ცმელი არ აქვს. რა ქნას ავადმყოფმა ადამიანმა, რომელსაც მეურნალობა ესაჭიროება და ფული არ აქვს, უნდა მოკვდეს?! საჭიროა უფასო საავად-მყოფოები დაარსდეს. საბედნიეროდ, ეს გაჭირვე-ბა მე არ გამომიცდია, მაგრამ სხვებისას ზომ ეხე-დავ!

მთავრობა რატომ ითხოვს ხალხისგან ამდ-ენს?!

მათთვის ამ კითხვაზე პასუხი მარტივია - იმიტ-ომ რომ საქართველოს ბევრი ვალი აქვს და საჭი-როა მისი გასტუმრება.

ჩვენი ქვეყნის ბიუჯეტი მადრიდის საფეხბურ-თო კლუბის "რეალის" ბიუჯეტის ტოლია. ხელისუ-ფლება დროს ითხოვს. რამდენი ხანი დასჭირდებ-ათ, საინტერესოა! ჩვენი ვამაყობთ ჩვენი ტრადი-ციებით და კარგი იქნება, თუ არ ვუღალატებთ. რისთვის მოაწყო სააკაშვილმა რევოლუცია და რისთვის გამოიყვანა გარეთ ზღვა ხალხი. იქნებ მან გამოიყვანა ხალხის ნდობა და ახლა სულაც არ ადარდებს ხალხის ბედს. მხოლოდ გეპირდება და მეტი არაფერი. დანაპირებს შესრულება უნდა! პრობლემების ჩამოთვლა კი შორს წავიყვანს.

მარიკა ამერელაშვილის ფოტო

სოფო გარბანაშვილი
71-ე საოლუს მამა-მამის მოსაძალე

საით მიდის დღევანდელი ახალგაზრდობა? უნდა დავაფიქროთ დღევანდელი ხელისუფლება იმაზე, თუ რა აიძულებს ახალგაზრდობას დანაშაული ჩაიდინოს.

მე არ მომწონს ის, რომ ახალგაზრდას, რომელსაც ჯერ არანაირი გამოცდილება არა აქვს, აქვს ასეთი მძიმე სოცია-ლური გარემო და მაშინვე სასჯელს უსჯიან. ამას კი არ ფიქრობენ, რომ არასრულწლოვანს ციხეში ჯდომა არაფერს არ-გებს. ციხეში იგი მისაბამ მაგალითს ვერავისგან ნახავს. შეუძლებელია , რომ დამნაშავეს არ ათქმევინო დანაშაულის ჩა-დენის მიზეზი .

არ შეიძლება, ერთ ქვეყანაში ამდენი დაუსაქმებელი ადამიანი ცხოვრობდეს. მათი შემხედვარე ახალგაზრდობას იმე-დი უცრუვდება და იძულებულია, დანაშაული ჩაიდინოს. დღევანდელ ახალგაზრდობას რალაც იმედს ჩაუსახავს დღევან-დელი მთავრობა და მაინინებს, რომ ცხოვრებას ქურდობაზე და ტყუილზე ვერავინ აანყობს. ამის მაგალითი ხელისუფ-ლებამ უნდა მოგვცეს.

ელენე დონაძე
71-ე საოლუს მამა-მამის მოსაძალე

მე, როგორც მოსწავლე, ძალიან მანუხებს სასკოლო სახელმძღვანელოების პრობლემა. მათი საშუალო ფასი ხუთი-ექვსი ლარია და ზოგჯერ მეტიც, ამიტომ ბევრ მშობელს მათი ყიდვის საშუალება არა აქვს.

მე ძალიან ვთხოვ განათლების სამინისტროს, გაითვალისწინონ ეს პრობლემა და უახლოეს წლებში შემცირდეს სახელმძღ-ვანელოების ფასი, რათა ყველასთვის ხელმისაწვდომი იყოს მათი შეძენა. ახალგაზრდობის სწავლის დონე პირველ რიგში სახე-ლმძღვანელოებზეა დამოკიდებული.

თიკო ჩხაიძე 46-ე საოლუს
მამა-მამის მოსაძალე

ჩვენ ქართველები ვართ, თავი მოგვწონს, რომ უძველესი ტრადიციებისა და კულტურის მქონე ვართ, მაგრამ უცხოელი სტუმრები რომ ჩამოდიან ჩვენიან, მარტო რუსთაველზე ან ჭავჭავაძეზე ვატარებთ. გვრცხვენია, რომ ქალაქი სავეცა ნაკვით. შუაგულ თბილისში ისეთი დანგრეული გზებია, სადმე მივარდნილ სოფელში გვეგონება თავი, სოფლებზე არაფერს ვამბობ, რადგან ბევრი უგზოობის გამო რაიონს მოწყდა.

ისედაც დანგრეულ ტროტუარებზე დისპეტჩერები მანქანებს აყენებინებენ მძღოლებს.

სკოლაში რომ მივდივარ, ლაღის ქუჩა უნდა გავიარო. პოლიკლინიკის წინ, მოპირდაპირე მხარეს ტროტუარი მანქა-ნების სადგომია, ხალხი კი შუაგულ ქუჩაში დადის. თან იქვე მოსახვევია და ქვემოდან მომავალი მანქანები არ ჩანს. დის-პეტჩერს ხალხი ხშირად ეჩხუბება - აქ მანქანებს ნუ აყენებთ, მაგრამ ყოველდღე ერთი და იგივე მეორდება.

მართალია, ყველაფერს მთავრობა ვერ მოაგვარებს. სახლიდან გამოტანილი ნაგავი ხალხმა ქუჩაში არ უნდა დაყაროს, ეს ზომ ჩვენი ქალაქია! მაგრამ არის ისეთი რამ, რასაც ჩვენ ვერ გავაკეთებთ. ეს არის ქუჩები, გზები, ტროტუარები, მინი-სქევა გადასასვლელები, მათი მოწესრიგება და აშენება ქალაქის სამსახურის საქმეა. ყველა თავის საქმეს რომ გააკეთ-ებს, ამდენი უწესრიგობაც აღარ იქნება და წარსულთან ერთად ანმყოთიც ვიამაყებთ.

ანაო განაბაშვილი 46-ე საოლუს
მამა-მამის მოსაძალე

საქართველოში ძალიან ბევრი ნარკომანია. საფრთხე ემუქ-რება ახალგაზრდობას და მოზარდებს. ბევრი მათგანი უკვე ჩა-ფლულია ამ მორევში, საიდანაც ამოსვლა ძალიან ძნელია და უამრავი უბედურება მოაქვს. საქართველოში ყველაზე მეტად მოხმარებაში ე.წ. პლანია. მოზარდები თავიდან სწორედ ამ სა-შუალებას იყენებენ, ვინაიდან მას საკმაოდ ადვილად მოულო-ბენ. ზოგიერთს ამ მცენარის ყანებიც აქვს. ჩემი აზრით, სახე-ლმწიფო უფრო დიდი ძალით უნდა ებრძოდეს ნარკომანიას და დახმარების ხელი გაუწოდონ მათ, ვისაც ამ სენისგან განკურ-ნება სურს. და კიდევ, სამართალდამცავებს ვთხოვ, რომ, როცა აღმოაჩენენ "პლანის" ყანებს, ნუ დანეკენ, რადგან ამით სხვე-ბსაც აყენებენ ზიანს.

მარიკა ამერელაშვილის ფოტო

ნახტან კონიკაძის სკატი

...არ გთხოვთ პატივას

“პირადად მე პოლიტიკა არასოდეს მაინტერესებდა, არც მე-სმოდა ეს საგანი... მე ერთი მიზანი მქონდა, რაც შეიძლება ღრმად შემესწავლა რელიგია. ვფიქრობდი უკანონო გზებით ამ-ერიკაში მოხვედრაზე, რადგან კანონიერი გზები ჩემთვის ჯერ არ არსებობდა და არც ვიცოდი, გამოჩნდებოდა თუ არა. ბე-დი თავისას მთავაზობდა და მეც მივდევდი მას. ხოლო მასზე ძლიერი ძალა დედამიწის ზურგზე არ მეგულება და ჯერ არ მსმენია შემთხვევა, ვინმე წინ აღდგომოდა მას.” - ეს გვება კო-ბახიძის ერთ-ერთი ბოლო წერილია, რომელმაც საკნიდან გა-მოაღწია.

ეს კი - ბერი თეოდორეს (თემურ ჩხლაძის) მიმართვაა სა-სამართლოს თავმჯდომარისადმი (არასრული ვერსია): “...ღიახ, შეხვედრების დროს გვისაუბრია დასავლეთის ცხოვრებაზე, იქ ნასვლის სურვილიც გამოეთქეი (აქ შეაჩერა მოსამართლემ: - კონკრეტულად რას გვთხოვთ?!), მე რა უნდა გთხოვოთ, რო-ცა დაძმწრეთაგან ოთხმოც პროცენტს ვეზიზღები როგორც მღვდელი და ჩემს ლაპარაკს სიგთედ თვლიან... ისინი ჩემს ნა-თქვამს ვერ გაიგებენ, იმიტომ რომ სამხედროებმა ქართული არ იციან, არ გაიგებენ, იმიტომ რომ ემონათ.

მე თავს დამნაშავედ არაფერში არ ცვნობ, მაგრამ... სახლ-ში მაქვს ერთი ძველი ქართული რუკა, სადაც საქართველოს ყველა ტაპარი და მონასტერია აღბეჭდილი. თუ თქვენ სიცო-ცხლეს შემინარჩუნებთ, სადაც ხელს დაადებთ, იქ წავალ და იქ გავატარებ ჩემს გატანჯულ ცხოვრებას.”

ამის შემდეგ ოცი წელი გავიდა. “თვითმფრინავის ბიჭებზე”, იმდენი ითქვა და დაიწერა, რასაც თავად ვერასოდეს წარმოი-დგენდნენ.

ამ მოვლენამ არა მარტო გამტაცებლების სიცოცხლე შეი-წირა, - იწერციით მთელ თაობას გადაწვდა. ინტელგენციად ნოდებულ, საზოგადოების საუკეთესო ნაწილს ნილაბი ჩამოგ-ლიჯა და იმ ხანად ცკ-ს პირველ მდივანს, ედუარდ შევერდნა-ძეს მმართველობის გრძელი პერიოდი ჩაუშწარა. სუკ-ის ზღა-პრებით ტპცლიად ჩაიძინებულს, ერთდროულად ესიზმრებოდა მამათში გარბენილი ბავშვობაც და დახვრეტლი ბიჭბიც. ეს როგორ დაემართა?! საუკეთესო ოჯახის შვილებმა როგორ უღ-ალატეს?!

ბრაზმორეული ახლა ინტელიგენციას სწვდა და მათ გადმო-ბირებას შეეცადა, ვინც თავის დროზე ბიჭების შეწყალებაზე ხელი მოაწერა. რა თქმა უნდა, ასეთებიც გამოჩნდნენ.

2000 წლის 19 აპრილს ქარვასლაში მოწყობილი გამოფენა, ჩვიდმეტი წლის შემდეგ პირველი ხმაალლი სიტყვა იყო გამ-ტაცებლების შესახებ, რაც, ფაქტობრივად, მათ რეაბილიტაცი-ას მოიპზრებდა, თუნდაც ახალგაზრდების ცნობიერებაში.

გამოფენაზე მუშაობის პერიოდში, მეგობრებთან ერთად უამრავი მასალა მოვიძიეთ. აქედან ყველაზე უფრო მტკივნეუ-ლი იმ ტექსტების ხილვა იყო, თუ როგორ იხდიან პოდიშს სა-ხელგაწი ქართველები, უკან მიაქვთ შეწყალების სიტყვები და საზოგადოებას ბიჭების დახვრეტისაკენ მოუწოდებენ.

ალარც ამაზე ღირს წერის არეობაზე, რადგან განსჯა ჩვე-ნი საქმე არ არის, მაშინაც კი, როცა უსამართლობა ასეთ ხა-რისხს აღწევს. ისტორია არა მარტო ერთეულებს და ფაქტებს ხდის აუტანელს, - თვით ერთბაშაც კი. ასეთ დროს, ვფიქრობ, უფრო ბევრნი რომ ვიცოთ, უკეთესი იქნებოდა თუ უარესი?

გავიდა ოცი წელი. საზღვრის გადალახვა, ასეა თუ ისე, მა-ინც ერთეულების ხვედრია. მაგალითად, ამერიკის საელჩო ერ-თი პრინციპით მუშაობს - თუ დაამტკიცებ, რომ მათ ინვალიდ, ლგინად ჩავარდნილ თანამემამულეებს სათანადოდ მოუყლი, მაშინ მიბრძანდით. სხვა შემთხვევაში - ამერიკა, ისევ და ის-ევ, “უღლორადლო” რჩება. დღეა თუ აკვიტებული აზრი, თავი-სუფლების სახელით ყოველგვარი გამოცდილების შექმნისაკენ რომ ეპატყებოა ახალგაზრდებს. ეპატყებოა გამომწვევად, მაგ-რამ ახლოს არ იკარებს.

არ შეცვლილა არც ინტელიგენციის წარმომადგენელთა კო-ნფორმისტული განწყობა. საკუთარი კეთილდღეობის გამო დღესაც ნებისმიერ ნაბიჯზე არიან წამსველენი. არც გათიშუ-ლობა აღმოფხვრილა. ჩვენ გარემოცვაში სამიდან ერთი კვლა-ვინდებურად მოსიყვლია. აქ აღარავის გასჩენია პროტესტის გამოხატვის სურვილი. გამოცხადებული თავისუფლება საკმა-რისი აღმოჩნდა.

შეცვალა ის, რომ იმ ეპოქისაგან განსხვავებით, დღეს არა-ვინ გვიკრძალავს სასურველ ლიტერატურას და მუსიკას, თუმ-ცა ასაკრძალი წიგნები კარგა ხანია, არსად აღარ იწერება.

ქართული საზოგადოებისთვის ეს “საყვარელი” სასაუბრო თემა, რასაც “თვითმფრინავის ბიჭების” ამბავი ჰქვია, სამი მი-ზეზის გამო ამომიტივტივდა, - პირველი ის რომ 18 ნოემბერი თვითმფრინავის გატაცების დღეა, მეორეც იმიტომ, რომ კინო-თეატრ “ამირანის” მცირე დარბაზი, კინორეჟისორ ზაზა რუსა-ძის “ ბანდიტებით” სწორედ 15 ნოემბერს იხსენბა. და მესამე, - სულ მალე რეეოლუციის ერთი წლისთავს შესაბამისი პომპე-ზურობით აღნიშნავენ, დღე როცა ექსპრეზიდენტმა ასე სევდი-ანად დაასრულა ეპოქალური მმართველობა.

“თვითმფრინავის ბიჭების” შესახებ, თავის დროზე, ათასი ჭორი და ლეგენდა შეითიზა: ერთნი ამბობდნენ დახვრიტეს, მე-ორენი - სადღაც გადაასახლეს, მესამენი კი ფიქრობდნენ, რომ ბიჭები შევარდნაქმ გადამალა და როცა ყველაზე მეტად და-სჭირდება, მაშინ გამოაჩენსო.

მაინც იყო იმედი, მთელი ამ წლების მანძილზე... მაგრამ რა-დგან 23 ნოემბერს მსგავსი სიურეალისტური სურათის მომსწ-რენი ვერ გავხდით, უკანასკნელმა ოპტიმისტებმაც დაიჯერეს, რომ ამდენს ვერ მოიფიქრებდა ის ადამიანი, ვისთვისაც მზე მხოლოდ ჩრდილოეთიდან ამოდის. ვისაც იმ დღეს ძალიან შე-ეშინდა, შეეშინდა 23-24 წლის ბიჭების და გოგოების და დრო-ზე ადრე გამოუტანა განაჩენი - დახვრეტა.

ნეტა პოსტერეოლოკუორ საქართველოში არასოდეს განმე-ორდეს იგივე! ნეტა ტერორიზმს განენის საბაბი არ მისცეს ახ-ალმა ქვეყანამ! თუ ეს ასე არ იქნება, თვითმფრინავის გატა-ცება ხომ ნებისმიერ ახალგაზრდას შეუძლია, როცა სჯერა და სწამს, რომ თავისი ცივილიზაციის და კულტურის ანდერძს წერს, როცა ლამაზი და გამიჯნურებულია, მანჰეტენის მაღალ-ჭერიან ბინებზე უდგას თვალი, როცა შიმის შეტრინება არა აქვს და ფიქრობს - კიდევ კარგი ბევრნი არა ვართ!

ასეთ დროს ახალგაზრდა დამნაშავეა?

საუბრობს პოლანდიის ელჩი

საქართველოში ჰარი მოლენარი.

- **რამდენიმე წელია ნიდერ-ლანდების სამეფოს ელჩი ბრძა-ნდებით. ამ ხნის განმავლობაში საქართველოს კულტურული ცხოვრების რომელმა სფერომ მოგხიბლათ?**

- საქართველოს კულტურული ცხოვრებიდან მიზიდავს ხალხუ-რი ცეკვები. ის ძალიან შთამბეჭ-დავია. ძალიან მომწონს ქართული მუსიკა, თეატრი. სამწუხაროდ, ქართული არ ვიცი და საექტაკლე-ებს ვერ ვესწრები. თბილისში სა-ბალეტო წარმოდგენებიც მინახ-ავს, მაგრამ დაუფინანსებლობის გამო მათი დინე მაღალი არ არის.

- **იგეგმება თუ არა სტუდენტ-თა გაცვლითი პროგრამები სა-მომავლოდ?**

- ჩვენ გაცვმთ სტიპენდიებს, მაგრამ სტუდენტთა გაცვლა არ ხდება დიდი მასშტაბით. ჩვენი სა-სწავლო პროგრამები ვრცელდება ინგლისურ, ფრანგულ და გერმა-ნულენოვან ქვეყნებზე, მაგრამ მცირე მასშტაბით. ქუთაისის უნი-ვერსიტეტსა და ნიდერლანდების უნივერსიტეტს შორის დამყარდა მჭიდრო თანამშრომლობა. იგივე შეიძლება ითქვას თბილისის სახე-ლმწიფო და უტრეხტის უნივერ-სიტეტებზე. ეს თანამშრომლობა ხორციელდება მხოლად ლიზგეი-სტიკის სფეროში.

- **აქვს თუ არა ნიდერლანდე-ბის სამეფოს საქართველოსდ-მი დახმარების პროგრამები?**

- საქართველოში ვახორციელ-ებთ დახმარებისა და გაცვითარე-ბის პროგრამებს. მაგალითად, ფინანსთა სამინისტროს ვებმარე-ბით საზოგადოებრივი საფინანსო მენეჯმენტის წარმოებას, რათა მათ მართონ საბიუჯეტო და სა-ფინანსო სახსრები, მონაცემთა ბაზა და აითვისონ ტექნიკური მხარეები. ასევე ვახორციელებთ მშვიდობის განვითარების პროგ-რამას კონფლიქტის რეგიონებში - სამაჩაბლოსა და აფხაზეთში. ის გულისხმობს მოსახლეობასთან მუშაობას მათი წილობის განჩტ-კიცების მიზნით. კერძო სექტორ-ში ვაკავშირებთ პოლანდიურ და

ჰარი მოლენარი

ქართულ კომპანიებს; მაგალით-ად, სოფლის მეურნეობისა და ტრანსპორტის სფეროში. უახლო-ეს მომავალში ვინყვით დიდ პრო-ექტს ფოთის პორტში.

- **ნიდერლანდების სიმბოლო ტიტაა. რას უკავშირდება ის?**

- ჩვენ გვაქვს ტიტების ინდუს-ტრია და შესაბამისი ნიადაგი. პო-ლანდია მთელი მსოფლიოსთვის არის ტიტების მიმწოდებელი ქვე-ყანა. როგორც იცით, საქართვე-ლოს პირველმა ლედიმ ათასობით

ტიტა დარგო ბოტანიკურ ბაღში.

ეს აქ მცხოვრები პოლანდიელებ-ის იდეა იყო. მათ ჩამოატანინეს ტიტები საქართველოში და გადა-სცეს ისინი ბოტანიკურ ბაღს. ეს კარგი ინიციატევა იყო. ჩვენ დავე-რგეთ ტიტები პარლამენტის მიმ-დებარე ტერიტორიაზე, მაგრამ ნახევარი გაუჩინარდა.

- **თუ გავაღებთ პარალელს ნიდერლანდებსა და საქართვე-ლის შორის, რა მსგავსებას დაი-წახავთ?**

- ორივე პატარა ქვეყანაა. ორ-ივეს ჰყავს დიდი და გავლენიანი მეზობლები. ორივეს უწევს ამ მე-ზობლებთან თანაცხოვრება. ორ-ივე სატრანზიტო ქვეყანაა. ორივე ქვეყანას, გავლენიანი მეზობლებ-ის მიუხედავად, მკვეთრად გამო-ხატული კულტურა და ტრადიცი-ები აქვს.

- **გიცდიათ თუ არა ქართულ-ის სწავლა?**

- არა და მოგახსენებთ, რატ-ომ. ჩვენი საელჩო რეგიონულია და ფარავს აზერბაიჯანსა და სომ-ხეთსაც. თუ ნებთს შესწავლაზე მიდგება საქმე, მაშინ სამივე ენა უნდა ვისწავლო, რასაც ვერ შევძ-ლებ. ეს არის მიზეზი.

- **თქვენი ქვეყანა ცნობილია თავისი ტრადიციებით. შეიმჩნე-ვა თუ არა ცვლილება ტრადიცი-ებში?**

- ნიდერლანდების სამეფო არ-ის ევროგაერთიანების წევრი ქვე-ყანა. ქალაქებში იგრძნობა ზოგი-ერთი ტრადიციის გაუჩინარება, მაგრამ ზოგი ტრადიცია კვლავ მტკიცეა. მაგალითად, სოფლებში ხალხს კვლავ ტრადიციული ტან-საცმელი აცვია, არადა, ეს სოფ-ლები ქალაქიდან საათნახევრის სავალზეა. ჩვენთან მტკიცე რე-ლიგიური ტრადიციებია.

საქარველოში უფრო მტკიცე ტრადიციებია. ქართველთან საუ-ბარში იგრძნობა, რომ ეს ძალიან ამაყი ხალხია.

- **რა სფეროებში თანამშრომ-ლობენ ჩვენი ქვეყნები და რა სა-მომავლო პერსპექტივებია?**

- სამედიცინო სფეროში არიან კარგი მეცნიერები, ვითარდება სოფლის მეურნეობის ახალი ტექ-ნოლოგიები. ჩვენ გვაქვს ცნობი-ლი სოფლის მეურნეობის უნივერ-სიტეტი. მოგხსენებთ, ჩემი ქვე-ყანა სოფლის მეურნეობის ქვეყა-ნაა და სოფლის მეურნეობის პრო-დუქტებს საექსპორტოდ ვუშე-ებთ.

როგორც უკვე ვთქვი, ჩვენი ქვეყნების უნივერსიტეტებს შორ-ის არის თანამშრომლობა, მაგრამ მცირე მასშტაბით. ეს, ძირითად-ად, ლინგვისტიკის სფერო და ბი-ზნესის ადმინისტრაციაა.

კოქტიილბაზის თაობა

ალკოჰოლი შინ და გარეთ

ლენის კაბინეტი სანტა ბარბარადან. მისი ფასი 2700 დოლარია. სამაგიეროდ, ყველაფერს იტევს და დახვეწილი დიზაინრით გამოირჩევა.

ნიელი კიმ დევისი. ის აცხადებს: “სასმელი საგულდაგულოდ შე-ვინახე. ეს უფრო წინასწარ მიღე-ბული პროფილაქტიკური ზომა იყო. მინდოდა, ბავშვებისთვის დამეზახებინა, რომ მხიარულად, ბედნიერად და ჯანმრთელად ცხოვრება ალკოჰოლური სასმე-ლის გარეშეც შეიძლება. ამას ვე-რაფრით დავამტკიცებდი, თუ სუპერ თანამედროვე ბარების დიზაქ მათთვის მერე ძველ ხიბლს კარგავს.

ასე ფრთხილად განწყობილ-თა ფრთას წარმოადგენს ვირჯი-

ხლში არ გამოვაჩინო”.

დაახლოებით ასე ფიქრობენ სამხრეთ ამერიკულ შტატებში, სადაც საკითხს უფრო კონსერვა-ტორულად უდგებიან და ურჩე-ვ-დამენახებინა, რომ მხიარულად, ბედნიერად და ჯანმრთელად ცხოვრება ალკოჰოლური სასმე-ლის გარეშეც შეიძლება. ამას ვე-რაფრით დავამტკიცებდი, თუ სუპერ თანამედროვე ბარების დიზაქ მათთვის მერე ძველ ხიბლს კარგავს.

კლინიკური ფსიქოლოგიის დოქტორი პატრისია დალტონი კი მოხალისეებისა და ზედმეტად კომპლექსიანების დამშვიდებას ცდილობს. მისი განმარტებით, გაცილებით მნიშვნელოვანია, ბა-

ვშვებს მაგალითი ალკოჰოლის სმის დროს მისცე და არა იმით, თუ როგორ და სად შეინახავ ბოთ-ლებს. “მაგრამ, რა თქმა უნდა, ტორულად უდგებიან და ურჩე-ვ-დამენახებინა, რომ მხიარულად, ბედნიერად და ჯანმრთელად ცხოვრება ალკოჰოლური სასმე-ლის გარეშეც შეიძლება. ამას ვე-რაფრით დავამტკიცებდი, თუ სუპერ თანამედროვე ბარების დიზაქ მათთვის მერე ძველ ხიბლს კარგავს.

თუმცა, ხშირ შემთხვევაში, ბა-ვშვების ფაქტორსაც უმტკივნეუ-ლოდ ევლება ხოლმე. პრობლემას ბარების მოხერხებულ დიზაინს ჭრის. ზემოთ ნახსენებ “სთორპა-უშში” იყიდება ე.წ. კაბინეტი-ბა-რის კომბინაცია, რომელსაც შიდა

- **რამდენად კარგად იცნობს პოლანდიელი ხალხი საქართვე-ლოს და მის კულტურას?**

- ჩემი აზრით, საქართველო-სადმი ინტერესი ახლა უფრო დი-დი, ვიდრე ორი წლის წინათ იყო. თქვენი პირველი ლედი საქარ-თველოს დიდ პოპულარიზაციას უწევს, ის საქართველოს საუკე-თესო ელჩია ნიდერლანდებში. პოპულარიზაციას უწევს ბიზნ-ესს, კულტურას, რის შესახებაც ჩვენი საელჩოც საქმის კურსშია. პოლანდიაში არსებობს ბაგრატი-ონთა ფონდი, რომლის წევრები პოლანდიელები არიან. ამ ფონდ-ის თავმჯდომარეს ლუკასი ჰქვია, ის ამსტერდამის უნივერსიტეტის პროფესორია ლინგვისტიკის სფეროში.

- **რა არის საქართველოსთვის თანამშრომლობის საუკეთესო ფორმა სხვა ქვეყნებთან მიმარ-თებაში - სოციალურ, ეკონომი-კისა და ჯანდაცვის სფეროებ-ში?**

- წარსულში მთავრობა შეც-დომებს უშვებდა, ახლა ახალი მთავრობა გვავთ ახალი ინიცია-ტივები. დონორებთან თანამშ-რომლობისას აუცილებელია ერ-თი პირობის დაცვა: თქვენ დონო-რებს თქვენი იდეები უნდა წარუ-დგნოთ განათლების, ჯანდაცვი-სა და სხვა სფეროებში. დონო-რებს შეუძლიათ ტექნიკური დახმა-რება. რაც შეეხება ამ სფეროებში საზოგადოების განვითარების იდეებს, ეს თქვენგან უნდა მოდი-ოდეს, რაც აქამდე არ იგრძნობო-და. საერთაშორისო დახმარება რაღაც პერიოდში შეწყდება და ქართველებმა დამოუკიდებლად უნდა განაგრძონ მუშაობა ამ სფე-როებში.

- **გაავთ თუ არა იდეალს?**

- დია. ჩემი იდეალი წელსონ მანდელაა.

- **მოგწონს თუ არა ქართული სამზარეულო და რომლიმე კე-რძის მომზადება თუ ისწავლეთ?**

- მყავს მეუღლე, რომელიც თქვენი კერძების მომზადებაში უკეთ ერკვევა. ჩემი ფაქობრტია ჯეზინაკი, რომელსაც მხოლოდ ახალ წელს მიირთმევენ.

მზარეს თაროები აქვს - სასმელის განსათავსებლად და კარიც, რო-მელიც ყველაფერს მალავს. ბოთ-ლებს, რომლებიც არც ისე ლამა-ზია, როგორც წესი, შვინით ინახა-ვენ ხოლმე, ზემოდან კი ლანგარს დებენ - და ვთქვათ, ლეიქორით სავსე სასმისს.

ასეთი კაბინეტი-ბარი მოსახე-რებელია იმ შემთხვევაშიც, თუ შინ მცირენწლოვანი ბავშვები ცხოვრობენ.

იმ სახლშიც კი, სადაც პატარ-ებს ნამოზრდიან, ალკოჰოლურ ფანტაზიას ფრთებს უფრო თავი-სუფლად ასხამენ ხოლმე. მაგალი-თად, მწერალი სოფია ნეში და მი-ილი ოჯახიდან პაოლი.

ნეში საფრანგეთში იზრდებო-და და მთავრობაც ფრანგული აქვს. მისი ბარი ითიქმის მთლიან-ად შუშისაა. უკანა კედელი სარკეა და ძვირფას ბოთლებს ლამაზად ირეკლავს. მე-19 საუკუნის ფრან-გული სასმისებიც მუშის თაროებ-ზეა განთავსებული. აქ ყველაფე-რი ძალიან სადა, მაგრამ თან გე-მოეგნებათა გაკეთებული. “თა-როებზე რას აღარ ვინახავთ, სხვადასხვა სახეობის შამპანი-ურს, სკოჩს... სტუმრებიც ნების-მიერ რამეს გავსოფენ და ჩვენ ყველაფერი გვაქვს”.

მოდამია ანტიკვარული ნიე-თების გამოყენებაც. მაგალითად, ატლანტის ერთ-ერთი ანტიკვარი-ატიმ ერთმა ამერიკელმა მე-18 საუკუნის ინგლისურ ბარს მიაყე-ლია, შეიძინა და სტუმრებს დღეს-აც თევას ჭრის.

ოჯახური ბარების ამ მზარდ ტენდენციას, ცხადია, ის ფურნა-ლებიც ასახავენ, რომელთა მთა-ვარი თემაც ინტერიერია. მაგა-ლითად, პოპულარული კატალოგ-ის Hold Everything-ის გარეკანზე უზარმაზარი ხის ბარია გამოსა-ხული, რომელიც ყველაფერს იტ-ევს - ბოთლებსაც, კოქტიელის შეიკერებსაც, სხვადასხვა სასმე-ლისთვის განკუთვნილ ჭიქებსაც, ყინულის სალსაც და კიდევ უამ-რავ საჭირო ნივთს.

შესაბამისად, ბარმენობაც დლი-თი დღე პოპულარული ჰობი ხდება და მოდას აყოლოდ ამერიკულ ქა-ლაქებშიც კარგი ბარმენი ისეთივე პატვისისკებით სარგებლობს, როგ-ორც კარგი ექიმი და იურისტი. სხვაგანირად - როგორ? ყველაფრით ატყორცულ უზარმაზარ მწიარურელ ბარს ხომ სულ ცოტაა შინ კონერს სჭირდება სამშველი მარტინი რომ ისე გააზავოს, როგორც აგენტ 007-ს უყვარს...

მებობარი გამოცახებით

ახალი ამერიკული სერვისის შესახებ

თამარ ბაბაძე

დღეს ფულს იხდიან იმაში, რასაც უწინ მეგობარი მეგობარს უსასყიდლოდ უკეთებდა. მოსწონთ თუ არა ეს ადამიანებს? თუ, უბრალოდ, გაებნენ მახეში, რომელიც საკუთარ თავს თვითონ დაუგეს, უკან დასახევი გზა აღარ დაიტოვეს და პრინციპით - მიჩვევა ნიშნავს მოწონებას|სიყვარულს - ადამიანური გამოსავლის პოვნაზე არც ფიქრობენ?

“ქართველ კაცს არ სჭირდება ფსიქოლოგი იმიტომ, რომ ქართველს მეგობარი ჰყავს” - ეს ის ფრაზაა, რომელიც გლობალიზაციის შემოჭრასთან ერთად გაბრაზებულ გულზე ითქვა და ბევრი მომხრეც გაიჩინა და ბევრი მოწინააღმდეგეც.

ზოგი ამტკიცებს, რომ მეგობარი მეგობარია, ფსიქოლოგი - ფსიქოლოგი და ისინი ერთმანეთს არ ცვლიან; რომ თანამედროვე რეალობაში, უბრალოდ, უკულტურობაა, არ გყავდეს ფსიქოლოგი, რომელიც მეგობრის მაგივრობას კი არ გაგინევს, არამედ პროფესიულ დახმარებას აღმოგიპოვებს.

ზოგი კი ფსიქოლოგის გარეშეც უდარდელად ცხოვრობს და ამის გამო არც უკანასკნელ უკულტუროდ მიიჩნევს თავს. მეტიც, თავისი უდარდელობის დასტურად ასეთი ადამიანი ამბობს, რომ სტრესებით სავსე რეალობაში ფსიქოლოგი სჭირდება მხოლოდ ისეთს, ვისაც ნამდვილი მეგობარი არ ჰყავს და ამიტომ მარტოა.

ჩვენი კი ვერც იმის მტკიცებას მოეცემათ, რომ თავში დასმულ ფრაზას ერთი, ცალსახა პასუხი აქვს; და ვერც იმას ვიტყვით, რომ ეს წინადადება აზრთა სხვადასხეობას მხოლოდ საქართველოში იწვევს - ქვეყანაში, სადაც მეგობრულ-ფსიქოლოგიური დილემა ჯერაც ახალი ხილია.

პრობლემა მწვავედ დგას ყველგან. ანუხებით მარტისულობა, მაგრამ ადამიანები ვეღარაფერს უხერხებენ იმ ბარიერებსა და ეტყეტებს ურთიერთობებში, რომლებიც თვითონვე დააგინეს და საკუთარი თავის საშველად კიდევ უფრო ხელოვნურ გზებს მიმართავენ.

ალბათ, უკან დახევა ამ გზაზე, მართლაც, მალე დარწმუნდებით, რომ ცდებით. **www.wingwoman.com** - ეს იმ ვებ-გვერდის მისამართია, რომელიც ყველაფერს ნათელს მოჰფენს.

■ ■ ■
ფორმის მომსახურების სქემა არც ისე მარტივია. ფორმის ხელმძღვანელი მამაკაცია, შეინ ფორბსი, ყოფილი კომპიუტერების პროგრამისტი. ორგანიზაციის სახელწოდებიდან გამომდინარე, მისი ხელქვეითები ქალიშვირიაან - მიმზიდველი, ჭკვიანი, სიცოცხლით სავსე გოგონები, რომელთა მთავარი ღირსება არის ის, რომ არაჩვეულებრივად იცნობენ როგორც საკუთარი ქსელის წარმომადგენლების, ისე მამაკაცების ფსიქოლოგიას. ეს გოგონები ყველა დანეროლ თუ დაუწე-

რელ ხერხს მიმართავენ იმისთვის, რომ კაცს თავმოყვარეობა აუმაღლონ, გაამხიარულონ, საკუთარ ღირსებებსა და ძალაში დაარწმუნონ და სასურველი ქალის მონადირეებაშიც დაეხმარონ. ანუ, აქ კაცი ქირაობს ქალს იმისთვის, რომ მასთან ერთად საზოგადოებაში გამოჩნდეს, საკუთარ ძლიერებაში დარწმუნდეს და სხვა ქალის ყურადღება მიიპყროს.

აი, სწორედ ამიტომაც ვამბობდი, რომ ამ უცნაური სერვისის სქემა კომპლექსურია. თვითონ ფორმის დამფუძნებლები კი უფრო მორსაც მიდიან და ოფიციალურ ვებ-გვერდზე წერენ, რომ **wingwoman**-ის მომსახურება რეკლამაა - გაცილებით უფრო იოლია ქალის ყურადღების მიპყრობა, თუ გარს სხვა ქალები გახვებიან. **Wingwoman**-ი მამაკაცებს სწორედ ამ “სხვა” ქალებს დადამინტრიგებელ სასიყვარულო თამაშში ჩართვას სთავაზობს.

დანარჩენი ბაზისური პრინციპებიც არნაკლებ მარტივად უღერს:

ქალს ყოველთვის სურს (ხანდახან თუნდაც ქვეცნობიერადაც), ხელში ჩაიგდოს ის, ვინც მას არ ეკუთვნის (**wingwoman**-ის მამაკური თამაშის წყალობით კი მანდილოსნებს, მართლაც, დარჩებათ ისეთი შთაბეჭდილება, რომ დამქირავებელი კაცი სუსტი სქეის წარმომადგენლებში ძალიან პოპულარულია).

ქალი შურიანია და გიჟდება იმ აზარტზე, რაც სხვა ქალთან პაექრობას მოაქვს.

ქალი უფრო იხსენია და უფრო ახლოს უშვებს თავისთან იმ მამაკაცს, რომელსაც იცის, რომ საყვარელი ჰყავს.

მომსახურება, თავისთავად, ფასიანია. **Wingwoman**-ის ქალი საათში 50 დოლარი ღირს. შეხე-

დრები კაფე-ბარებში, დისკოთეკებზე, კლუბებში, ანუ, ისეთ ადგილებში ინიშნება, სადაც ქალები ბლომად იტრიალებენ. დაქირავებული ქალბატონი კი თამაშ-თამაშით, სიცილითა და ეშმაკობით ცდილობს, თავისი კლიენტის სხვა ქალზე გააცნოს - ან, სულ ცოტა, მათი ყურადღება მიიწ მიიზიდოს მისკენ.

Wingwoman-ის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე ლაპარაკია შედეგზეც: როგორც ნამდვილ საქმიან ხელშეკრულებას შეფერება, აქაც ყველაფერი გარკვეულია. ფორმის დამფუძნებლები აღნიშნავენ, რომ რადგან ცხოვრება მოულოდნელობებითაა სავსე, სრულ გარანტიას კლიენტებს ვერ შესთავაზებენ. თუმცა, თუ მამაკაცი პირველ ნახევარ საათშივე მიხედება, რომ ამ საქმიანდ არაფერი გამოვა, მას ფირმა სრულ თანხას აუზანალებს.

ესეც კონტრაქტი. დაქირავებული, ნაყიდი ურთიერთობა, რომლის მიზანიც ახალი, გაცილებით უფრო სერიოზული ურთიერთობის “გამოწვევაა”. ოღონდ, ამდენ თამაშში ყველას ავიწყდება, რომ სიყალბე სიყალბეს იწვევს და არა გულწრფელ გრძნობას. და რომ იყო დრო, როცა ადამიანები სიყვარულის პოვნაში უსასყიდლოდ ეხმარებოდნენ ერთმანეთს.

■ ■ ■

თუმცა, ყველა დროს თავისი თამაშების წესები მოაქვს და ასეა დიანა ჩენსეი. **Wingwoman**-ის პარადელურად, ლოს ანჯელესში დიდი წარმატებით მოქმედებს ფორმები “აქტივობიტი” და “ჰოუმ ჯეიმსი”. თუ ოდნავ ნასვამი ხარ, ან სხვა რაიმე პრობლემა გაქვს და საკუთარი მანქანის მართვა არ შეგიძლია, დარეკავ “აქტივობიტში”, გამოიძახებ მძღოლს, ის მოგაკითხავს დასაკეცი სუტერით, რომელსაც მერე თქვენი მანქანის სააბარგულში მოათავსებს, შინ

მშვიდობით მიგიყვანთ და უკან ისევ თავისი სკუტერით დაბრუნდება. მომსახურება 40-55 დოლარი ჯდება.

“ნოუ იორკ ტაიმსის” ცნობით მით, სიცილითა და ეშმაკობით პოპულარობით სარგებლობს ქალებში მიერ ქალებისთვისვე დაფუძნებული იგივე ტიპის ფირმა “რაით რაიდზი” (**www.rightrides.org**). ღამით ქუჩაში მარტკ სეირნობასას ახირებული გამვლელის, ანდა ქურდის თავდასახმის საფრთხე რომ აიძორონ თავიდან, ქალები ხშირად რეკავენ “რაით რაიდზის” ნომერზე და შინ მშვიდად მიდიან.

მოკლედ, რა ხდება? ისინი ფულს იხდიან იმაში, რისი გაკეთებაც, წესით, კარგ და, რა თქმა უნდა, მანქანიან მეგობარსაც შეუძლია.

კითხვა - რატომ ხდება ასე - მარტკ ჩვენ არ გვიჩნდება. მიზეზი თვითონ ამერიკელებსაც აინტერესებთ.

პასუხის პირველი შესაძლო ვარიანტი, რაც მათ აზრად მოსდით, ასეთია:

იქნებ ადამიანები დღეს ამ მარტკ ადამიანურ სამსახურში ფულს იხდიან იმიტომ, რომ საქმეს დაქირავებული მომსახურე პერსონალი უფრო მეტი პასუხისმგებლობით უდგება? - უფრო კარგად უვლის ჩვენს შვილებს; მოაქვს სურსათი, თუ ავად გაუხდით და შინიდან ვერ გავდივართ; ბუზღუნის გარეშე მოდის და გვეცხმარება, თუ შუა გზაზე მანქანა გავევიფუჭდა; დაუყვდრებლად უვლის ყვავილებსა და ძაღლს, როცა წარმატებით მოქმედებს ფორმები “აქტივობიტი” და “ჰოუმ ჯეიმსი”. თუ ოდნავ ნასვამი ხარ, ან სხვა რაიმე პრობლემა გაქვს და საკუთარი მანქანის მართვა არ შეგიძლია, დარეკავ “აქტივობიტში”, გამოიძახებ მძღოლს, ის მოგაკითხავს დასაკეცი სკუტერთი, რომელსაც მერე თქვენი მანქანის სააბარგულში მოათავსებს, შინ

ბევრ, ძალიან ადამიანურ ღირსებაზე უარის თქმაც გამოდის?

პოპ-კულტურის ექსპერტი სიუზენ უატსონი გაზეთ “პარტფორდ კურანტში” პრობლემას უფრო უღრმავდება და მსჯელობს: “იყო დრო, ჩვენს ქვეყანაშიც ვერაფერ ძლება მეგობრებისა და მეზობლების გარეშე. დღეს კი მოხდა ისე, რომ გარჩნდა მომსახურე ფორმები და მეგობრებმაც ყურადღება მოაღწუნეს. მათ იცინან, რომ პასუხისმგებლობა მოეხსნათ, რადგან ჩვენი დახმარება ფულის გარეშე ადამიანი ეგოსიტია და ამას თავისი ყოველდღიური ქცევებით ადასტურებს. ძალიან ნაღვლიანი რამეა, მაგრამ ფაქტია, რომ ამ გონზე ადამიანები სითბოსა და მეგობრობას უკვე აღარც მოითხოვენ ერთმანეთისგან”.

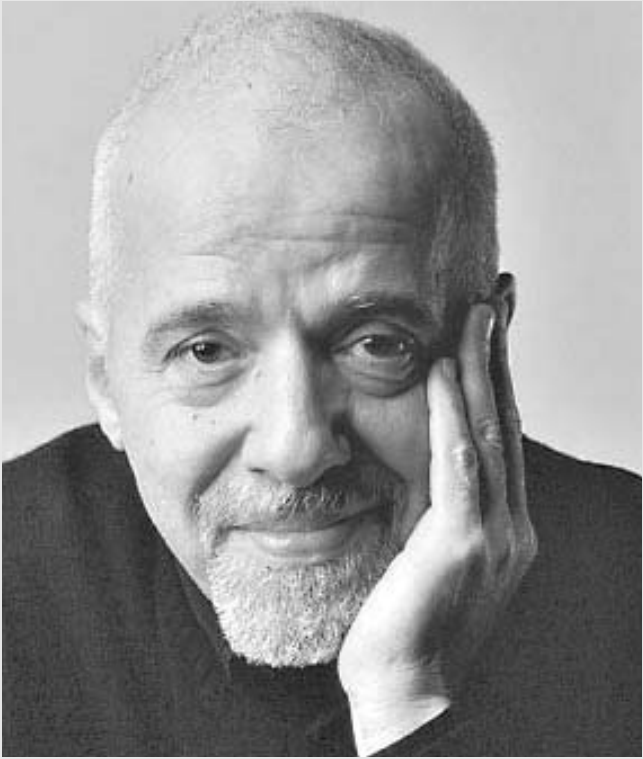
გამოდის, რომ ადამიანი ფიქრობს: “სარეცხი მანქანის გამოგონებით ცხოვრების პირობებამგარად გაგიუმჯობესეს; ახლა დაკავებული და საქმიანი ვარ; სტრესული ცხოვრება მაქვს და ახლბოლებზე ზრუნვისთვის დრო აღარ მრჩება; მართალია, ხანდახან თავს მარტოსულად ვგრძნობ, მაგრამ მერე რა - დიობის ტელეფონზე დავრეკავ. წუთი რა ღირს? თუმცა, რა მიშვებლობა აქვს, მე ხომ ფული მაქვს, მაგრამ მარტოსული ვარ. ამიტომ მაინც დავრეკავ, დარდს გავიქარეებ და ცხოვრებას ახლა ასე გავეშჯობესებ”.

ჩვენ კი ვფიქრობთ - “მეგობარი გამოიძახებ” და სარეცხი მანქანა ერთი და იგივეა?
სიმღერის წლევეანდელ ვერსიაზე დაიდოს, რომი ვილიამსისა და **Sugar Babes**-ის გარდა, რამდენიმე ის მუსიკოსიც იმუშავებს, ვინც 80-იან წლებში მონაწილეობდა სიმღერის ჩანერაში. ამჯერად ქველმოქმედების მიზანი დაეცხმაროს სუდანის პროვინციის - დარფურის მოსახლეობას. სინგლის სახელწოდება იქნება **Band Aid 20** და მალაზიებში თვის ბოლოდან გამოჩნდება; ავტორები ვარაუდობენ, რომ სამოზაოდ სინგლი ბრიტანეთის პიზ-პარადების სათავეში მოექცევა.

პროექტის მონაწილეებს შორის არიან: კრის მარტინი (“ქოლდპლეი”), სერ პოლ მაკარტნი, “რეიდოპედი”, რომი ვილიამსი, დაიოლ. ბონო, ქეთი მელუა, “კინი”, “ტრევისი”, “მოლოკი”, დეიმონ ალბარნი, ვილ იანგი, “მორჩიბა” და რამდენიმე სხვა მუსიკოსი.

გაულო კოელიოს სკაილი

რამდენიმე ამაზვი ძენ-ბუდიზმიდან

მასწავლებელი ზარივით არის

მონასტერში ახალმისულმა სემინარიელმა მასწავლებელ ნოკამის ჰკითხა, თუ როგორ უნდა მომზადებულიყო მედიტაციისთვის კარგად.

“პირველ რიგში, არ შეგეშინდეს კითხვების დასმის”, - უპასუხა ნოკამიმ.

“კითხვების დასმა როგორღა ვისწავლო? - დაინტერესდა ახალგაზრდა.

“ყოველი მასწავლებელი ზარს ჰგავს. თუ მსუბუქად, ზედაპირულად შეახებ ხელს, ძლივს გაიგებ მცირედ ნკარუნს, ხოლო თუ მთელი ძალ-ღონით ჩამოჰკრავ თოკს, ზარიც მჭახედ დარეკავს და ისეთ ძლიერ ბგერებს გამოსცემს, რომ შენი სულის ყველაზე დაფარულ კუნჭულებამდეც კი ჩააღწევს. გაინტერესებს? - ესე იგი, კითხვაც ხმამაღლა, გაბედულად უნდა დასვა და მანამ არ გაჩერდე, სანამ სასულელე პასუხს არ მიიღებ”.

ბედისწერას ვერაფერ შეცვლის

გადამწყვეტი ბრძოლის წინ იაპონელმა გენერალმა რისკიანი გადაწყვეტილება მიიღო. მან არჩია მტრისთვის დაესწრო და შეტევაზე თვითონ გადასულიყო, მიუხედავად იმისა, რომ იცოდა - მეტოქეთა ლეგიონი რიცხვით მის ჯარს დიდად აღემატებოდა. გენერალს ეჭვი არ ეპარებოდა, რომ სწორად იქცეოდა, მაგრამ მისმა გამოცდილმა თვალმა უშალ შეატყო, რომ მებრძოლები დაფრთხნენ.

ბრძოლის ველისკენ მიმავალი ტაძარს გადაეყარნენ. მხურვალე ლოცვის შემდეგ გენერალი მებრძოლებს მიუბრუნდა და მიმართა:

“ახლა მე ამ მონეტას ავაგდებ. თუ ის ნაღმა დავარდება, მამინ ჩვენ უკან, პანკაში დაებრუნდებით და მტრის შემოტევას იქ დაველოდებით. ხოლო თუ მონეტა პირუკუ დავარდა, ეს იმის ნიშანი იქნება, რომ ღმერთები ჩვენ მხარეს არიან და მტერსაც იოლად დაჯამარცხებთ. ამ ერთი, თითქოს, უშინშეწელო ჟესტით ახლა ჩვენი მომავალი გადაწყდება”.

თქვა თუ არა, მეთაურმა მონეტა მაღლა ააგდო. ათობით თვალი სულგანაბული ადევნებდა თვალს ჰაერში მოზზრიალე ლითონის ფულის მოძრაობას. მონეტა ძირს დავარდა და ერთ დაკვირვებულ მზრადვეყელმა თვალშმა უშალ გაიქცეს - ფული მინაზე პირუკუ ეგდო.

ამ საბედისწერო რიტუალს ჯარისკაცების მზიარული ყიფინა მოჰყვა. ისინი რწმენით ადისნენ, რადგან დაიჯერეს, რომ უზენაესი ძალა მათ გამარჯვებას მუარეუბობდა. შეტევაზე ისე გაბედულად და მოულოდნელად გადავიდნენ, რომ მტერმა გონს მოსვლა ვერ მოასწრო. ვაჟაკცურად და მხნედ იბრძოდნენ და დღის ბოლოს მტერი უკვე განადგურებული იყო.

როცა ყველაფერი დასრულდა, გამარჯვებით გაამაყებულმა ასისთავმა გენერალს მიმართა:

“ღმერთები არასდროს ტყუიან. არავის ძალუქს, მათ მიერ დადგენილი ბედისწერა შეცვალოს”.

“მართალი ხარ. ბედისწერას ვერაფერ შეცვლის, მაგრამ ეს იმ შემთხვევაში, როცა ადამიანი მონოტეზულია, მიჰყვებს თავის ბედს. ღმერთები ჩვენ მუდამ გვგმვარელობენ და გვეხმარებიან, მაგრამ ხანდახან ამის საბაბი მათ ჩვენც უნდა მივცეთ, ანუ ჩვენც ჩვენებურად უნდა დავეცხმაროთ მათ”, - მიუგო გენერალმა და ის საბედისწერო მონეტა აჩვენა, რომელმაც დაფრთხალ ჯარს მხნეობა და რწმენა დაუბრუნა. მონეტას ორივე მხარე ერთნაირი ჰქონდა...

ჭერ ჭიპა დაცალეთ

უნივერსიტეტის პროფესორს ცოდნის გაფართოება სურდა და ამ მიზნით კიოტოში ძენის ცნობილ სწავლულს ეწვია. სანამ ბერი სტუმარს ჩაით უმასპინძლებოდა, სტუმარი შეუსვენებლად ლაპარაკობდა, იხილაუდა სხვადასხვა წესს, აანალიზებდა ტექსტებს, ხსნიდა ტრადიციებსა და იგავებს, განიხილავდა მედიტაციის უძველეს ხერხებს. მოკლედ, ძალ-ღონესა და ცოდნას არ იშურებდა, რომ კიოტოელ ბერზე შთაბეჭდილება მოეხდინა და მასთან მეგირდად დარჩენის უფლება მიეღო.

სანამ პროფესორი ლაპარაკობდა, ბერი ჭიპაში ჩაის მშვიდად უსხამდა. ჭიპა გაივსო, ცხელი წყალი ახლა უკვე მაგიდაზე ისმებოდა, მაგრამ ბერი იმშვიდეს მაინც ინარჩუნებდა. ის ჩუმად უსმენდა სტუმარს და ჩაის მაგიდაზე განზრახ ღვრიდა.

მერე ლაპარაკის ეშში შესული პროფესორიც გამოეხიზლდა და წამოიყვირა:

“რას აკეთებთ? ვერ ხედავთ, რომ ჭიპა გაივსო და ჩაი ძირს იღვრება?”

შენი სულიც ამ ჭიქას მაგონებს”, - უპასუხა ბრძენმა, - “როგორ შემიძლია, ძენ-ბუდიზმის ნამდვილ ხელოვნებას გაზიარო, თუ შენი სული უკვე სასევა სხვადასხვა თეორიით?”

ვინ არის უდიდესი მასწავლებელი?

იუს შეგირდი რინძაის შეგირდს ესაუბრებოდა: “ჩემი მასწავლებელი სასწაულებს ახდენს, ამიტომაც მას ყველა პატივს სცემს. საკუთარი თვალით მიხნახავს, თუ როგორ სწავდის ისეთ საქმეებს, ჩვეულებრივი მოკვდავის ძალებს რომ აღემატება. შენ რაღას მეტყვი? რისი გაკეთება შეუძლია შენს მასწავლებელს?”

“ყველაზე დიდი სასწაული, რომი განხორციელებაც ჩემს მასწავლებელს შეუძლია არის ის, რომ მას სასწაულების ჩადენა არ სჭირდება იმისთვის, რომ მოსწავლეებმა მისი სიბრძნე და უზენაესობა ირწმუნონ”.

პაულო კოელიოს ტრილოგიის პირველი წიგნი გამოსცა “პაკურ სულაკაურის გამომცემლობა”. იკითხო წიგნის მალაზიებში.

ქეთი მელუა აფრიკელი დამწელებისთვის იმღერებს

მორტან ოლსანის ჩანთები, ღოგასონის კონსპირაცია და პოლსანის ენაყლიანობა

ნინო ტიკარაძე
ნიხილ აბაიშვილი

დანის ეროვნული ნაკრების თვითმფრინავი თბილისის აეროპორტში 15 საათსა და 30 წუთზე დაეშვა. ქართველმა მესაზღვრეებმა შესაშური ტემპი გამოავლინეს და დანიელთა ასაკიანი საფეხბურთო დელეგაციას საპასპორტო კონტროლის ყველა პროცედურა უსწრაფესად მოუგვარეს. თვითმფრინავის დაჯდომიდან 15 წუთში აეროპორტის შენობა პირველმა დანიელმა ფეხბურთელმა დატოვა და იქვე მდგარი ავტობუსისკენ გაემართა. ეს კაზა კალაძის თანაგუნდელი, “მილანის” თავდამსხმელი იონ დალ ტომასონი აღმოჩნდა. დისკვალიფიცირებული გრონკი-აერის არყოფნაში სწორედ ტომასონი გაუჩენს ყველაზე დიდ თავსატეხს საქართველოს ნაკრების მცველებს. თავდაპირველად მან ინტერვიუზე თავაზიანი უარი გვითხრა: საღამოს პრესკონფერენცია გაიმართება და თქვენს შეკითხვებს იქ ვუპასუხებო. თუმცა, მერე მაინც დაგვთანხმდა:

- რა აზრის ხართ საქართველოს ნაკრებზე?

- ძალიან კარგი გუნდი გვაეთ, რომელიც უმაღლესი კლასის ფეხბურთელებითაა დაკომპლექტებული. თქვენი ნაკრების ბევრი ფეხბურთელი ევროპის წამყვან კლუბებში თამაშობს, რაც ხაზს უსვამს თქვენი გუნდის სიძლიერეს. მათ შორისაა ჩემი თანაგუნდელი კალაძეც.

- კაზა კალაძე საქართველოს ნაკრების კაპიტანია. რას გვეტყვით მასზე?

- უმაღლესი კლასის ფეხბურთელია. “მილანში” მას დიდ პატივს სცემენ. ამასთან, კაზა ჩემი ახლო მეგობარია. დარწმუნებული ვარ, ზეგინდელი მატჩის შედეგზე პირდად კალაძის თამაში იმოქმედებს. მართალია, მას “მილანში”

იონ დალ ტომასონი

მორტან ოლსენი

კრისტიან პოლსენი

მხოლოდ დაცვითი ფუნქცია აკისრია, მაგრამ შეტევაშიც ძალზე სახიფათოა. ამაზე მეტყველებს ის, რომ კალაძემ ორი ტურის წინ იტალიის ჩემპიონატში გოლი გაიტანა. ასე რომ, ჩემი ნაკრების მცველებს დიდი ყურადღება მართება.

- უშუალოდ თამაშზე რას ფიქრობთ?

- მიმიე მატჩი გველის. ჩვენ თბილისში მოსაგებად ჩამოვდით, თუმცა, ისიც კარგად ვიცით, რომ საქართველოს ნაკრებსაც პერივით სჭირდება ქულები და

ყველაფერს გააკეთებს გამარჯვების მოსაპოვებლად. რაც მთავარია, საქართველოს ნაკრებს ამის გაკეთება შეუძლია, რაზეც ამ გუნდის მიერ ახლო წარსულში ჩატარებული კარგი თამაშები მეტყველებს. თუმცა, მე ჩემი თანაგუნდელების დიდი იმედი მაქვს და მგონია, რომ ყველაფერი ჩვენს სასიკეთოდ დასრულდება.

აქ ტომასონი დაგვემხიბლობა და ავტობუსში ავიდა, ჩვენ კი ლევან კობიაშვილის თანაგუნდელი, “შალკეს” ნახევარმცველი კრის-

ტიან პოლსენი მოვიხილეთ, რომელიც ტომასონზე უფრო ენაწყლიანი აღმოჩნდა.

- რას ფიქრობთ საქართველოს ნაკრებთან მატჩზე?

- ძალიან რთული მატჩი გველის. ქართველებს ბევრი კარგი ფეხბურთელი გვაეთ, რომელთა შორის ერთ-ერთი საუკეთესოა ჩემი თანაგუნდელი და მეგობარი კობიაშვილი. აღარაფერს ვამბობ კალაძესა და არეულაძეზე. პირადად მე საქართველოს ნაკრები ქვეყნის გუნდმა ტაქტიკურად გამარ-

გაწინა. თუმცა, არც იმას დავმალავ, რომ მოსაგებად ჩამოვედით და დიდი იმედი მაქვს, ასეც მოხდება. მაგრამ ამისთვის დიდი ბრძოლის გადატანა მოგვინევს.

- საქართველოს ნაკრების მატჩები თუ გინახავთ?

- თბილისში გამომგზავრებამდე საქართველოსა და ალბანეთის მატჩის ვიდეოჩანაწერი ვნახეთ, რომელშიც თქვენმა გუნდმა 2:0 გაიმარჯვა. ამ შეხვედრაში თქვენმა გუნდმა ტაქტიკურად გამარ-

გაწინა. თუმცა, არც იმას დავმალავ, რომ მოსაგებად ჩამოვედით და დიდი იმედი მაქვს, ასეც მოხდება. მაგრამ ამისთვის დიდი ბრძოლის გადატანა მოგვინევს.

- დანიის ნაკრებს სხვადასხვა მიზეზის გამო 7 ფეხბურთელი დააკლდება, მათ შორის, პოლსენი, გრონკი-აერი და ლაურსენი. რამდენად უარყოფითად იმოქმე-

დებს ეს თქვენს გუნდზე?

- რომ ვთქვა, არ იმოქმედებსო, დაიჯერებთ? ისეთი მაღალი კლასის ფეხბურთელების არყოფნა, როგორებიც გრონკი-აერი, პელვეგი და ლაურსენი, რა თქმა უნდა, ნებისმიერი გუნდის შესაძლებლობებზე იმოქმედებს. თუმცა, დანიის ნაკრები კადრების სიმწირეს არ განიცდის და მათი შემცვლელიც გვყავს, რომლებიც სათამაშო ოსტატობის ნაკლებობას ნამდვილად არ უჩივიან.

- თქვენი პროგნოზი როგორია?

- პროგნოზებისგან ყოველთვის თავს ვიკავებ. მხოლოდ ის შემიძლია ვთქვა, რომ ჩემი გუნდის მჯერი და გამარჯვების დიდი იმედი მაქვს.

სულ ბოლოს აეროპორტის გასასვლელში დანიელთა თავკაცი მორტან ოლსენი გამოჩნდა. ის ძალიან კარგად იცნობს ქართველებს. თავის დროზე იმ “კი-ოლს” წვრთნიდა, რომლის შემადგენლობაშიც რეზო არველაძე თამაშობდა. მოგვიანებით ოლსენი “აიკსში” გადავიდა, სადაც უკვე რეზოს უმცროს ძმასთან, შოთა არველაძესთან და გიორგი ქინქლაძესთან ჰქონდა საქმე. ოლსენთან გასაუბრების ყველა მცდელობა ფუჭი გამოდგა. ის საკმაოდ ცუდ გუნებაზე გამოვიდა აეროპორტიდან, თან ერთ ჩემოდანსა და მასზე შემოდგმულ ორ ჩანთას მიათ-

რევდა. ჟურნალისტებს მხოლოდ ერთი ფრაზა გვითხრა - “no comment”. თან ისიც მოაყოლა, რომ თავის სათქმელს საღამოს, ვარჯიშისწინა პრესკონფერენციაზე იტყოდა. ამ საუბრისას მას საბიუტო ჩანთა დაუფარდა, რამაც წონასწორობიდან გამოიყარა. ყველაზე დიდ ჩანთას დააღო ხელი, ავტობუსისკენ ისროლა, დარწმუნდით ორი ჩანთა ადლო და სწრაფად ავიდა ავტობუსში. იმდენი, ხვალ, მატჩის შემდეგ, პატრონ ოლსენი ასეთივე გუნებაზე იქნება.

უზუქობა დანიელთაგან გამოცდას

მორტან ოლსენი: “მიკვირს, უკეთეს შედეგებს რატომ ვერ აღწევთ”

მგზავრობის შემდეგ დანიელთა რამდენიმე საათი დაივიწყეს. საღამოს ახალგაზრდულ და ეროვნულ ნაკრებ გუნდებს ვარჯიში ჰქონდათ დანიშნული. მოგვხსენებთ, დანიის 21 წლამდელთა ნაკრები დღეს ბორის პაიჭაძის სახელობის ეროვნულ სტადიონზე თამაშობს, ეროვნული ნაკრებების ხელნაწილი მატჩი კი “ლოკომოტივის” სტადიონზე გაიმართება. შესაბამისად, ახალგაზრდული ნაკრები გუშინ ეროვნულ სტადიონს ესტუმრა, დანიის ეროვნულმა გუნდმა კი “ლოკომოტივზე” ივარჯიშა.

სწორედ “ლოკომოტივის” სტადიონს ვესტუმრეთ ჩვენც - რაც არ უნდა იყოს, ეროვნული ნაკრები ყოველთვის უფრო დიდ ინტერესს იწვევს. დანიელები დაახლოებით 19 საათისთვის მოვიდნენ სტადიონზე. სტუმრები ორ დიდ ავტობუსში იხსდნენ. ერთში - გუნდის წევრები, მწვრთნელები და დამხმარე პერსონალი, მეორეში კი - ჟურნალისტები. აქვე გეტყვით, რომ დანიის ნაკრებს ჟურნალისტთა საკმაოდ მრავალრიცხოვანი ჯგუფი ჩამოყვა. ვარჯიშის დაწყებამდე დანიელმა ფეხბურთელებმა და მათმა მთავარმა მწვრთნელმა პრესასთან სასაუბროდ მოიცალეს, თუმცა, ეს დრო დანიელმა ჟურნალისტებმა უფრო უკეთ გამოიყენეს, ვიდრე ჩვენ, მასპინძლებმა. ვერ გეტყვით, გაუშვილა თუ არა ოლსენმა რაიმე საინტერესო თანამემამულეებს (სამწუხაროდ, დანიური ენა არც ერთმა ჩვენგანმა არ იცის). თუმცა, მას შემდეგ, რაც ოლსენმა დაიწყო ჟურნალისტების ცნობისმოყვარეობა დაკამაყვილა, ორივე სიტყვა ჩვენთვისაც გამოიშვა. “საქართველოს ნაკრების თამაშების ვიდეოფირები ვნახეთ. ალბათ, ქართველებმაც ნახეს ჩვენი თამაში.

თქვენს გუნდს საკმაოდ კარგად ვიცნობთ. საქართველოს ნაკრების ფეხბურთელები ინდივიდუალურად ძალიან ძლიერები არიან და მათზე უაღრესად მაღალი აზრის ვარ. ყოველთვის მიკვირდა,

რატომ ვერ აღწევდა თქვენი გუნდი იმაზე უკეთეს შედეგებს, ვიდრე აქამდე ჰქონდა. ვთვლი, რომ ჩვენს ჯგუფში ქართველებს არაფერი ნაკლები მანია არა აქვთ”, -

მწვრთნელმა ქართველებთან პირად ურთიერთობებზეც ისაუბრა. მოგვხსენებთ, თავის დროზე ოლსენი გერმანული “კიოლის” მწვრთნელი იყო და მის გუნდში მამინ რევაზ არველაძე თამაშობ-

და. მოგვიანებით ამსტერდამის “აიკსს” ჩაუდგა სათავეში, სადაც ოლსენმა და მოედნის ცენტრისკლაძე თამაშობდნენ. “ისინი ჩინებული პიროვნებები და უაღრესად კარგი ფეხბურთელები არიან. ას-

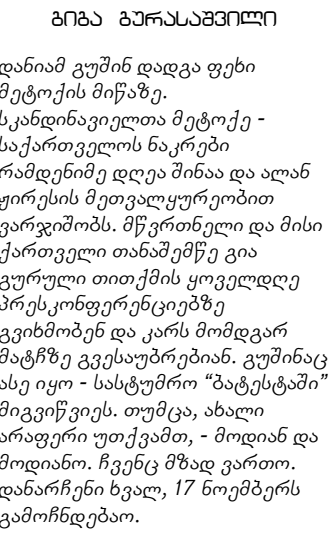
ეთ მოთამაშეებზე არც დანიაში იტყვის ვინმე უარს”, - გვითხრა მათა არველაძე და გიორგი ქინქლაძე თამაშობდნენ. “ისინი ჩინებული პიროვნებები და უაღრესად კარგი ფეხბურთელები არიან. ას-

თან ერთი შეხებით, მოკლე პასეებით.

ვარჯიში ვის ადარდებს, მთავარი, ხვალ როგორ ითამაშებენ და კიდევ, შუქი არ ჩაქრეს სტადიონზე...

ფხვბართი

17 ნოემბერის მოვინდა

დანიამ გუშინ დადგა ფეხი მეტოქის მიწაზე. სკანდინავიელთა მეტოქე - საქართველოს ნაკრები რამდენიმე დღეა შინაა და აღან ჟირესის მეთვალყურეობით ვარჯიშობს. მწვრთნელი და მისი ქართველი თანამეგმეე ვია გურული თითქმის ყოველდღე პრესკონფერენციებზე გვიხმობენ და კარს მომდგარ მატჩზე გვესაუბრებიან. გუშინაც ასე იყო - სასტუმრო "პატესტაში" მიგვიწვიეს. თუმცა, ახალი არაფერი უთქვამთ, - მოდიან და მოდიანო. ჩვენც მზად ვართო.

დანარჩენი ხვალ, 17 ნოემბერს გამოჩნდებაო.

ჟირესმა თავიდანვე თქვა: ვი-ცი, ახალი ამბები გაისტერესებო. ახალი ისაა, რომ თითქმის ყველა აქ ვართ. თითქმის იმიტომ, რომ ჯერ არ ჩამოსულან კახი კალაძე, შოთა არველაძე და ზურაბ ხიზა-ნიშვილი. ყველა დანარჩენი, ვინც მჭირდება, ყველა ემზადება და ყველას ერთად დანიის წინააღმდეგ დავრზმავო.

ვიკითხეთ, დანიის დღევანდელ ნაკრებში თქვენთვის უცხო რა არისო?

ჟირესმა: ადრეც მითქვამს და ახლაც გაგიმორბე: დანიის თამაშის სტილი უცვლელია - როგორც აქამდე თამაშობდნენ, დღესაც ისევე თამაშობენ. ერთადერთი, ცვლილება შემადგენლობაში თუ მოხდებაო. და კიდევ. არ უნდა დაგვაგინყდეს, რომ დანიელები გასულით მატჩებს უკეთ თამაშობენ, ვიდრე საკუთარ მოედანზეო. თუ არ გჯერათ, შინ მოუგებელი ორი მატჩი გაიხსენათო.

შოთა არველაძე, რომელსაც ამ შესარჩევი ჯერ ბურთი არ გა-

ლასა ხვჩავაძის ფოტო

უტანია, ძირითადაში ითამაშებს, თანაც, შოტლანდიაში ამ ბოლო დროს ნახევარმცველად ითამაშებენო. - დავინტერესდით.

ვერ გეტყვით, რომ მთლად ნა-ხოზდებაო. და კიდევ. არ უნდა დაგვაგინყდეს, რომ დანიელები გასულით მატჩებს უკეთ თამაშობენ, ვიდრე საკუთარ მოედანზეო. თუ არ გჯერათ, შინ მოუგებელი ორი მატჩი გაიხსენათო.

შემდეგ მაღბაზ ასათიანზე შე-ვეკითხეთ.

ასათიანი რუსეთის ჩემპიონა-

ტში ერთ-ერთი საუკეთესოა, მაგ-რამ ვინაიდან ახლა შუა ხაზში გვიჭრის, მას სწორედ ამ ადგილს მიუჭერთო. უკრაინასთან თამაშ-შიც ზომ დაამტკიცა, რომ ამ პო-ზიციაზე თამაში შეუძლიათ.

დანიის ნაკრების მწვრთნელს მორტენ ჰოლანდს, თქვენს ვიზავს, მიდორზე შეხვედრისათო... რა სხვაობაა მაშინდელსა და ახლან-დელ დანიას შორის?

ოლსენი ერთ-ერთი ბრწყინვა-ლე ფეხბურთელი იყო. როგორც

ბეკენბაუერი და ჩივაძე, ისიც კა-რგად ხედავდა მინდორს, აზროვ-ნებდა. რაც შეეხება პარალელებს, ადრე დანიის ნაკრები ინდივიდუ-ალურად ძლიერი ფეხბურთელები იყო დაკომპლექტებული. დღეს კი მეტად შეკრული კოლექ-ტიური გუნდი ჰყავსო.

ვინაიდან ნახევარდაცვაში გა-რკვეული პრობლემები გვაქვს, დავინტერესდით, პერსპექტივაში თუ არის გიორგი ქინქლაძის ნაკ-რებში გამოძახება.

ჟირესი: ქინქლაძის წარსულს კარგად ვიცნობ. მას დიდი ხანია არ უთამაშია. თუ რიტმში ჩაჯდე-ბა, ანუ როდესაც ამას შეძლებს, რატომაც არა?!

- კითხვა შემოგ-ვიბრუნა ფრანგმა.

ფეხბურთელთა ფიზიკური მზადყოფნითაც დავინტერესდ-ით.

"ის, ვინც აქაა, ჩემს განკარ-გულებაში, ყველა მწყობრშია. რა თქმა უნდა, ცოტა გადაღლილები არიან, მაგრამ ისეთი არაფერიო".

„ჩელსი“ სათამაშო არ არის

ინგლისის პრემიერლიგის ლი-დერს ლონდონის "ჩელსის" ერთი სული აქვს, როდის გახდება რუსი მილიარდერის რომან აბრამოვი-ჩისგან ფინანსურად დამოუკიდე-ბელი. გუნდს აგრეთვე ძალიან უნდა, პორტუგალიელმა მწვრთნელმა ჟოზე მორინიომ კლუბში 10 წლით იმუშაოს. ამის შესახებ წერენ ბრიტანული გაზე-თები.

გაზეთი "სანდი ტელეგრაფი" წერს, რომ "ჩელსის" აღმასრულე-ბელმა დირექტორმა პიტერ კენი-ონმა შეადგინა წ-წლიანი გეგმა, რომლის მიხედვით უნდა გაიზარ-დოს კლუბის შემოსავლები და მა-ჟსიმალურად შემცირდეს ლონ-დონელთა ფინანსური დამოკიდე-ბულება რუს ნავთობმაგნატზე, რომელმაც კლუბის შეძენის დღი-დან მილიონობით გირვანჯა სტე-რლინგი დახარჯა.

"უჭკუობაა, განაგებდე საფეხ-ბურთო კლუბს, რომელიც მისი კეთილსიმყოფელის (ამ შემთხვე-ვაში რომან აბრამოვიჩის) ხარჯზე არსებობს და ვალებს კიდევ უფ-რო ამრავლებს. ამიტომ სწორედ "ჩელსის" ინტერესებში შედის ის, რომ კლუბმა თვითდაფინანსება-ზე იმუშაოს", - განაცხადა პიტერ კენიონმა.

გაზეთი განმარტავს შენეჯმე-ნების გადმეყვითლება მიიღება იმით აიხსნას, რომ კლუბს ეშინია, ახალი პატრონი არ მიიღოს. რომ-ან აბრამოვიჩი ოცნებობს, - აბე-რის გაზეთი, - რომ ერთ მწვენიერ დღეს კლუბი თავის 11 წლის ვაჟი-შეიღს არკადის გადასცეს.

ახალი წ-წლიანი გეგმა ითვა-ლისწინებს კლუბის შემოსავლებ-ის გაზრდას, ყოველწლიურად 10 პროცენტით. ამჟამად ლონდონე-ლთა შემოსავალი 135 მილიონ გი-რვანჯა სტერლინგს შეადგენს.

რომან აბრამოვიჩი ოცნებობს. რომ ერთ მწვენიერ დღეს კლუბი თავის 11 წლის ვაჟიშვილს არკადის გადასცეს.

კლუბი პარალელურად განიხილ-ავს შესაძლებლობას, რომ ხელში აიღოს ორი სასტუმროს მმართვე-ლობა, რომელიც გუნდის სპორ-ტული კომპლექსის - "სტემფორდ ბრიჯის" ტერიტორიაზეა. კლუბი აგრეთვე აპირებს, სტადიონი გაა-ფართოოს და 42 ათასი გულშემა-ტკირის ნაცვლად 50 ათასი განა-თავსოს.

კენიონის განცხადება დაემ-თხვა ცნობებს რუსეთიდან იმის

შესახებ, რომ რუსეთის საგადასა-ხადო სამსახურებმა დაიწყეს "სი-ბნეუტის" საქმიანობის გამოძიე-ლობა, რომელიც გუნდის სპორ-ტული კომპლექსის - "სტემფორდ ბრიჯის" ტერიტორიაზეა. კლუბი აგრეთვე აპირებს, სტადიონი გაა-ფართოოს და 42 ათასი გულშემა-ტკირის ნაცვლად 50 ათასი განა-თავსოს.

კენიონის განცხადება დაემ-თხვა ცნობებს რუსეთიდან იმის

კვლავ დიდი გულისყურით ეკიდე-ბა ლონდონურ კლუბში საქმიანო-ბას, - განაცხადა კენიონმა. აღმა-ბა, რომელსაც რომან აბრამოვიჩი აკონტროლებს. თუმცა, კენიონმა ისიც განმარტა, რომ ეს ფაქტი არავითარ შემთხვევაში არ აისა-ხება რომან აბრამოვიჩის ფინანს-ტკირის ნაცვლად 50 ათასი განა-თავსოს.

კენიონის განცხადება დაემ-თხვა ცნობებს რუსეთიდან იმის

შესახებ, რომ რუსეთის საგადასა-ხადო სამსახურებმა დაიწყეს "სი-ბნეუტის" საქმიანობის გამოძიე-ლობა, რომელიც გუნდის სპორ-ტული კომპლექსის - "სტემფორდ ბრიჯის" ტერიტორიაზეა. კლუბი აგრეთვე აპირებს, სტადიონი გაა-ფართოოს და 42 ათასი გულშემა-ტკირის ნაცვლად 50 ათასი განა-თავსოს.

კენიონის განცხადება დაემ-თხვა ცნობებს რუსეთიდან იმის შესახებ, რომ რუსეთის საგადასა-ხადო სამსახურებმა დაიწყეს "სი-ბნეუტის" საქმიანობის გამოძიე-ლობა, რომელიც გუნდის სპორ-ტული კომპლექსის - "სტემფორდ ბრიჯის" ტერიტორიაზეა. კლუბი აგრეთვე აპირებს, სტადიონი გაა-ფართოოს და 42 ათასი გულშემა-ტკირის ნაცვლად 50 ათასი განა-თავსოს.

კენიონმა განაცხადა, რომ ჟოზე მორინიო კლუბის გეგმების ცენ-ტრალური ფიგურაა. "ის ფანტას-ტიკური მწვრთნელია. შენედეთ, მან უკვე რას მიაღწია... და ახლა ჩვენ უკვე გვყავს ადამიანი, რომე-ლითანაც ხანგრძლივი თანამშრო-მლობა შეგვიძლია. ჩვენ აქტიურ მოლაპარაკებებს ვანარმოებთ 10-წლიან კონტრაქტზე", - განა-ცხადა ლონდონის "ჩელსის" აღ-მასრულებელმა დირექტორმა.

ბექვამს ნაჰრები მოგაზრდა

ინგლისის ნაკრების კაპიტანმა დევიდ ბექემმა შეიძლება სანაკრე-ბო კარიერა 2006 წლის მსოფლიო ჩემპიონატის შემდეგ დაასრულოს. ფეხბურთელმა თვითონ განაცხადა, რომ ამჟამინდელი შესარჩევი ციკ-ლი და მსოფლიო პირველობის ფი-ნალური ეტაპი შეიძლება მისთვის უკანასკნელი აღმოჩნდეს ინგლისის ნაკრების შემადგენლობაში.

"ვფიქრობ, რომ მსოფლიო ჩემ-პიონატ ჩემთვის ის ზღვარი იქნე-ბა, რომლის შემდეგაც ნაკრებში თა-მამს დავასრულებს", - განაცხადა 29 წლის ბექემმა.

ინგლისს ყველა მანსი აქვს იმისთვის, რომ მსოფ-ლიო ჩემპიონატის ფინალურ ეტაპ-ზე მოხდეს. მას 10 ქულა აქვს და ჯგუფის ლიდერია. ინგლისის ნაკ-რების შედემა მწვრთნელმა სვენ-

გორან ერიქსონმა პრესკონფერენ-ციაზე განაცხადა, რომ დევიდ ბექ-შემი ესპანეთის წინააღმდეგ ითამა-შებს.

ამასთან, ინგლისელმა ფეხბურ-თელმა, რომელიც ამჟამად მადრიდ-ის "რეალის" ლირსებას იცავს, განა-ცხადა, რომ კლუბში ითამაშებს. "მე ვაპირებ იქამდე ვითამაშო, ვიდრე ადამიანებისთვის ამის ყურება სა-სიამოვნო იქნება. და მხოლოდ მაშ-ინ, როცა ფეხბურთის თამაში ძალი-ან გამიჭირდება, დავფიქრებუი სხვა საქმიანობის წამოწყებაზე", - აღნი-შნა ფეხბურთელმა.

შეგახსენებთ, რომ "რეალის" ფრანგი გამთამაშებელი ზინედინ ზიდანიც უარს აცხადებს ნაკრებში თამაშზე იმ მიტებით, რომ საკუ-ბო კარიერა გაიხანგრძლივოს.

ფრანგებმა შეადგინლნოზა დაასახელეს

საფრანგეთის წოგბურთელ ქალ-თა ნაკრების მთავარმა მწვრთნელმა გი ფორჟემ დაასახელა ეროვნული ნაკრების ის შემადგენლობა, რომელ-იც 24-28 ნოემბერს მოსკოვში ფედე-რაიკის თასის გადამწყვეტ მატჩებში მიიღებს მონაწილეობას. ფედერაცი-ის თასის ფინალურ ტურნირში საფ-რანგეთის ნაკრების ღირსებას დაი-ცავენ აშელი მორესმო, ტატიანა გო-ლოვინი, მარი პირსი და ნატალი დემი.

ნახევარფინალში საფრანგეთი ესპანეთს დაუპირისპირდება. მეო-რე ნახევარფინალურ შეხვედრაში კი რუსეთისა და ავსტრიის ნაკრები გუნდები წარდგებიან ერთმანეთის პირისპირ.

რუსეთის ნაკრების კაპიტანმა შამილ ტარპიშევმა განაცხადა, რომ გუნდის შემადგენლობა ჯერ კიდევ ერთი თვის წინათ დასახელა. ეს ის ჩოგბურთელები არიან, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს წინა მატჩებ-ში და ქალთა შორის მსოფლიოს არ-აოფიციალური ჩემპიონატის ფინა-

ლური ეტაპის საგზურები მოიპოვეს - ანასტასია მისკინა, სვეტლანა კუ-ზნეცოვა, ვერა ზვონარევა და ელე-ნა ლიხოვეცვა. ყველა მთგანმა მო-ნაწილეობა მიიღო ლოს ანჯელესში გამართულ WTA Tour Champi-onships-ის ტურნირში. მისკინა, კუ-ზნეცოვა და ზვონარევა ერთეულთა თანრიგის შეხვედრებში მონაწილე-ობდნენ, ხოლო ლიხოვეცვამ იმავე კუზნეცოვასთან ერთად წყვილთა თანრგში მოსინჯა ძალები.

ნახევარფინალში რუსები ავსტ-რიელებს - სიბილ ბამერს, იგონ მი-ისბურგერს, პატრისია ვარტუშს და დანიელა კიკსს დაუპირისპირდები-ან. ეს მატჩი 24-25 ნოემბერს გაიმა-რდება, ხოლო ფინალი 27-28 ნოემბ-ერს გათამაშდება.

აღსანიშნავია, რომ ფედერაცი-ის თასის "ოთხთა ფინალი" შარშნე-აც მოსკოვში გაიმართა. მაშინ ტი-ტული ფრანგებმა მოიგეს. მათ რუ-სები ნახევარფინალურ ეტაპზე დაა-მარცხეს.

TV-სპორტი

სამგზაბათი. 16 ნოემბერი

HTB+ФУТБОЛ
06:00 NBA TV - NBA შიგინდან
06:30 NBA TV. სეზონი 2002-2003. "DALLAS MAVERICKS" - "SACRA-MENTO KINGS"
09:00 09:00-დან 12:00-მდე შესვენება
12:00 თავისუფალი დარტყმა
12:15 საფეხბურთო უიკენდი
13:00 განვლილი კვირის პიტ-ალ-ულუმი - ინგლისის ჩემპიონატი. "ფუ-ლემში" - "ჩელსი"
22:40 ჭადრაკი. რუსეთის ჩემპიონა-ტი. სუპერფინალი
23:25 სპორტული ცეკვაები. ევროპის ჩემპიონატი. ევროპული პროგრამა
00:20 ახალი ამბები
00:35 "პოკი-პლუს"
00:50 ტრიალკონი. მსოფლიო თასი. გადცემა იაპონიიდან

დონის ტურნირის წარსულისა და ამჟამის ვარსკვლავები. პირველი ნა-წილი. შესვენებისას (19:00) - პრეს-ცენტრი
20:00 "ვარსკვლავური სამშაბათი"
21:00 "სპორტული გლობუსი".
"Trans World Sport" წარმოგიდგენთ
21:50 სახვლიო ტელეპროგრამა
21:55 "პოკი-პლუს"
22:10 "კეკლის დროა"
22:40 ჭადრაკი. რუსეთის ჩემპიონა-ტი. სუპერფინალი
23:25 სპორტული ცეკვაები. ევროპის ჩემპიონატი. ევროპული პროგრამა
00:20 ახალი ამბები
00:35 "პოკი-პლუს"
00:50 ტრიალკონი. მსოფლიო თასი. გადცემა იაპონიიდან

EUROSPORT
06:00 ჩოგბურთი. "Masters Series" აშშ-ში. პირდაპირი ტრანსლაცია
10:30 მულტისპორტი
11:00 ჩოგბურთი. WTA ტურნირი აშშ-ში. ფინალი
12:00 ფეხბურთი - ევროკოლები
13:00 ფეხბურთი. 19 წლამდე გოგო-ნათა მსოფლიო ჩემპიონატი ტაი-ლანდში. პირდაპირი ტრანსლაცია
15:00 ფეხბურთი. 19 წლამდე გოგო-ნათა მსოფლიო ჩემპიონატი ტაი-ლანდში
15:45 ფეხბურთი. 19 წლამდე გოგო-ნათა მსოფლიო ჩემპიონატი ტაი-ლანდში. პირდაპირი ტრანსლაცია
17:45 ჩოგბურთი. WTA ტურნირი აშშ-ში. ფინალი
18:45 ფეხბურთი. 19 წლამდე გოგო-ნათა მსოფლიო ჩემპიონატი ტაი-ლანდში. პირდაპირი ტრანსლაცია
17:45 ჩოგბურთი. WTA ტურნირი აშშ-ში. ფინალი
18:45 ფეხბურთი. 19 წლამდე გოგო-ნათა მსოფლიო ჩემპიონატი ტაი-ლანდში
20:15 ფეხბურთი. 19 წლამდე გოგო-ნათა მსოფლიო ჩემპიონატი ტაი-ლანდში
22:00 ჩოგბურთი. "Masters Series" აშშ-ში. პირდაპირი ტრანსლაცია
23:30 კრიგი. საერთაშორისო ასპა-რეზობა. პირდაპირი ტრანსლაცია
01:30 ახალი ამბები
01:45 ფეხბურთი. მსოფლიო ჩემპი-ონატი. გერმანიაში. საკვალიფიკა-ციო წრე. ირლანდია - ხორვატია
02:45 სასკარის ავტობრძოლები
03:45 ჩოგბურთი. "Masters Series" აშშ-ში
04:00 ჩოგბურთი. "Masters Series" აშშ-ში. პირდაპირი ტრანსლაცია

HTB+НЛЮС
10:00, 13:00, 16:00, 21:30 პრესცენტრი
10:20, 21:45 "ქრონიკა"
10:25, 13:15 "პარმიონის ფორმულა"
10:45 "ორმასაბამდე მივაცემო"
11:15 პოკიე. ევროტური. "კარიალ-ის" თასი. რუსეთი - ჩეხეთი
13:35 "პოკი-პლუს"
13:50 ჭადრაკი. რუსეთის ჩემპიონა-ტი. სუპერფინალი
14:35 ფიგურული სრაილი. დიდი პრიზი "CUP OF CHINA"
16:15 "რკინის ფაქტორი"
16:45 სუპერსტე-ჩოგბურთი. ლონ-

როგორ ვაქციოთ საქართველო განვითარებად ქვეყნად

ნიკო მელიქაძე
სტრატეგიულ გამოკვლავათა
ცენტრი

სახელმწიფო მშენებლობის მიზნად საქართველომ დემოკრატიული პოლიტიკური წყობა, საბაზრო ეკონომიკა და თანამედროვე განვითარებულ სამყაროში ღირსეული ინტეგრაცია დაისახა. როდესაც სახელმწიფო პოლიტიკის მიზანი უკვე განსაზღვრული და განცხადებულია, ხელისუფლება თავის მომდევნო გადაწყვეტილებაში და მოქმედებაში სრულიად თავისუფალი უკვე აღარ არის; მისი მრავალი შეზღვობი არჩევანი სახელმწიფო მშენებლობის დასახული მიზნიდან ლოგიკური აუცილებლობით გამოდინარეობს. ამ აუცილებლობათა გაცნობიერებისა და მათ შესაბამისად მოქმედების გარეშე მიზანი ვერ მიიღწევა; ეს კი, შესაძლოა, საქართველოსათვის არა მხოლოდ რესურსების არაეფექტურ ხარჯვას, არამედ თანამედროვე მსოფლიოს პერფექტოვ ქვეყნად სამუდამოდ დაარქნას ნიშნავდეს.

ეს წერილი საქართველოს განვითარების მიზნიდან გამომდინარე ამგვარ ძირითად პოლიტიკურ აუცილებლობებს იხილავს.

1. საქართველო ლიბერალურ ღრეგმულებზე დაფუძნებულ საზოგადოებას აშენებს. ასეთი საზოგადოების განვითარების მთავარი მაიმორავებელი ძალა - კეთილდღეობისკენ სწრაფვაა, რაც ადამიანთათვის მათი ბუნებით არის ბოძებული. განვითარებულიმა ქვეყნებმა ეს სწრაფვა პოლიტიკურ მიზნებში ასახეს და მას რაციონალურად ინტენსიფიცირებულმა ხასიათის მისცეს. საქართველომ სახელმწიფო მშენებლობის მიზნად დემოკრატიული პოლიტიკური წყობისა და საბაზრო ეკონომიკის ფორმა აირჩია. საზოგადოებრივი მოწყობის ამგვარი ფორმა დასავლეთის განვითარებულმა ქვეყნებმა თანდათანობით, საკუთარი კულტურული ევოლუციის ისტორიულ პროცესში ჩამოიყალიბეს; ჩვენ კი იმავე ტიპის სოციალური სისტემის აგებას შესაბამისი კულტურული ნაწამდღერების გარეშე, მისი ძირეული ფორმების პირდაპირი კონსტრუირებითა და პოლიტიკურად დანესებით შევუდევით. საქართველოში ლიბერალური სახელმწიფოს მშენებლობა მსოფლიოში ამ პერიოდის დომინანტური კონცეფციის შესაბამისად წარმართა; იგი საზოგადოების ცხოვრების სწრაფ ლიბერალიზაციას, ანუ ქვეყანაში პოლიტიკური და ეკონომიკური თავისუფლების გარემოს შექმნას და "ცოტა ხელისუფლებას" მოითხოვდა; იგულისხმებოდა, რომ ამ პირობებში თავისუფალ ადამიანთა რაციონალური სისტემის აგებას ქვეყანას საბოლოოდ ეფექტური სტრუქტურების ჩამოყალიბებამდე მოიყვანდა. რეალურად კი ამ მეთოდოლოგიაზე დაფუძნებული პირველი ათწლეულის სახელმწიფო მშენებლობის შედეგად მივიღეთ ქვეყანა, რომელსაც დათრგუნული ეკონომიკა, უმუშევრობისა და სიღატაკის

დრამატულად მაღალი დონე, სუსტი პოლიტიკური სისტემა და არაეფექტური ადმინისტრაცია აღმოაჩნდა და, ცხადია, დახმარების მოლოდინში სხვებს შეაცქერდა ხელეშები.

სახელმწიფო სექტორში კორუფციის შემზარავი ფორმები და მასშტაბი ქართული სახელმწიფოს მთავარი მახასიათებელი ნიშანი გახდა. ფართო საზოგადოებამ შინ და გარეთაც, კრიტიკული განსჯის გარეშე, კორუფცია საქართველოში ჯანმრთელი სახელმწიფო მშენებლობის ძირითად ხელშემშლელ პირობად მიიჩნია. ჩამოყალიბდა წარმოდგენა, რომ კორუფციის აღმოფხვრა და ქვეყანაში ადმინისტრაციული წესრიგის დამყარება საქართველოს განვითარების არა მხოლოდ აუცილებელი, არამედ საკმარისი პირობაც არის. კორუფცია პოლიტიკური რიტორიკის ძირითადი საშიშნე გახდა. საქართველოს ახალმა ხელისუფლებამ ქვეყნის ძირითადი პრობლემის დამკვიდრებელი ხედავაც ასევე უპირიქოდ მიიღო; მან თავისი პოლიტიკის მთავარ ამოცანად ხელისუფლების სისტემის ზნეობრივი გაჯანსაღება - კორუფციასთან ბრძოლა და სახელმწიფოში ადმინისტრაციული წესრიგის დამყარება, ხოლო ამ ამოცანის გადაწყვეტის ძირითადი ფორმად კადრების ცვლის მასშტაბური ღონისძიება დასახა. მაგრამ, ამ დროს სამშუხაროდ, სახელმწიფო პოლიტიკის გადააზრება არ მომხდარა; ხელისუფლებამ ვერ გაათავისა ის გაცეითელი, რომელიც მსოფლიო პოლიტიკურმა აზროვნებამ ლიბერალურ სახელმწიფოთა მშენებლობის განვლილ ათწლეულის გამოცდილებიდან გამოიტანა.

2. რაში დგომარობს ეს გაცეითელი? 90-იანი წლების დასაწყისში მსოფლიოში აღიარებული პოლიტიკური მეთოდოლოგია პოსტსტაბილურ გარემოში ლიბერალური სახელმწიფოს აგებას მარტყავდ, ამ გარემოს პოლიტიკური და ეკონომიკური ლიბერალიზაციის ფორმით მოიაზრებდა. ლიბერალიზაცია სოციალურ გარემოს სპონტანური თვითორგანიზაციის ბომა ძალების, ანუ, რეალურად, კერძო ინტერესთა, შემოქმედების ასპარეზად აქცევს. ამ ძალებს "პრამდ" იმიტომ მოისხნიებენ, რომ მათ მხოლოდ ლოკალიზური ანუ პირადი ან ვიწრო ჯგუფური ინტერესი ასაზრდოებს; ხოლო მთლიანი სახელმწიფოს გლობალური ინტერესი კი (მისი გამომხატველი ქვეყნის ხელისუფლებამ) ამ ძალების მიერ სინამდვილეში იგნორირებულია. განსხვავებული პრიორიტეტის მქონე ეს ორი ინტერესი ხშირად ურთიერთდაპირისპირებულია. ლიბერალური სახელმწიფო ამ ინტერესთა ბალანსით იქმნება; ამ ბალანსის დაცვა ხელისუფლების ფუნქციაა. პოსტსტაბილურ, ანუ დემოკრატიისა და საბაზრო ეკონომიკისათვის კულტურულად მოუშზადებელ გარემოში და "ცოტა ხელისუფლებით" ამ ფუნქციის შესრულების კომპეტენცია საქართველოს ხელისუფლებას არ ეყო. საზოგადოებრივ ინტერესთა სრული იგნორირებით კერძო ინტერესებმა სახელმწიფო ქონების დიდი წილის მითვისება და თავისი მომსახურე პოლიტიკური რეჟიმის ჩამოყალიბება მოახერხა (მას კორუმპირებული რეჟიმი ეთქმის). ამდენად, საქართ-

ველოში კორუფცია მხოლოდ ხელისუფლების უზნეობით არ გაჩენილა; კორუფცია - ლიბერალიზაციის პრიმიტიულად გაგებული პოლიტიკის ლოგიკური შედეგია.

სახელმწიფო მშენებლობაში მეთოდოლოგიურად გამართული პოლიტიკური აზროვნების გადამწყვეტი მნიშვნელობის გაცნობიერება - წარსულის ძირითადი გაკვეთილია. კერძოდ, უმნიშვნელოვანესი აღმოჩნდა სახელმწიფო მშენებლობაში ხელისუფლების განსაკუთრებული როლის გაგება; ნათელი გახდა, რომ საჭიროა არა "ცოტა", არამედ ძლიერი და კომპეტენტური ხელისუფლება. აქ ხელისუფლების განსაკუთრებული როლის აღიარებას ცენტრალიზებული მართვის ფორმების რეანიმაციასთან საერთო არაფერი აქვს. სახელმწიფოს როლია ლიბერალურ გარემოში მიმდინარე თვითორგანიზაციის პროცესებს ჯანსაღი განვითარების ინსტიტუციური პირობები შეუქმნას. ეს ის ინსტიტუტებია, რომელთა დამოუკიდებელი წარმოქმნის უნარი არსებულ სოციალურ გარემოს არ გააჩნია; მათ, ერთი მხრივ, კერძო ინტერესთა ეფექტური და ჯანსაღი ფუნქციონირების პირობა უნდა შექმნან; მეორე მხრივ, ამ კერძო ინტერესთა აქტივობაში მათ თოელი საზოგადოების ინტერესების დაცვა უნდა უზრუნველყონ. მაგრამ როგორია ეს ინსტიტუტები? - ამაზე მასუხის გადასვამდ კი ჯერ თავად სახელმწიფო მშენებლობის მიზნისა და ფორმის მკაფიო განსაზღვრაა საჭირო.

3. რა განსაზღვრავს საქართველოს სახელმწიფო მშენებლობის მიზანს?

დემოკრატიისა და საბაზრო ეკონომიკა ქვეყნის საზოგადოებრივი ორგანიზაციის მხოლოდ ზოგადი ფორმა; თავისთავად იგი ქვეყანაში კეთილდღეობის შექმნის საკმარის პირობას ვერ ქმნის. თანამედროვე პოლიტიკური აზროვნებაში ამ გარემოებას უკვე კარგად აცნობიერებენ. ამევე დროს, ასევე კარგად არის ცნობიერებული, რომ ლიბერალურ სახელმწიფოში მოსახლეობის კეთილდღეობას მხოლოდ ქვეყნის განვითარების დონე განაპირობებს.

განვითარება საზოგადოებრივი ცნობიერების მდგომარეობით, მისი ფუნდამენტური ღირებულებებით და სულიერი დისპოზიციით განისაზღვრება; განვითარება ქვეყნის ინსტიტუტთა წყობაში, მათი ფუნქციონირების მიქმნა და აზროვნების დამკვიდრებულ წესში, გარემოსთან დამოკიდებულებაში აისახება. ჯერ კიდევ შემორჩენილი წარმოდგენა ქვეყნის განვითარებას მის ეკონომიკურ ზრდას უკავსებებს. სინამდვილეში კი ზრდა მხოლოდ მოცულობისა და რაოდენობის გაზრდაა; განვითარება კი - უნარისა და კომპეტენციის გაძლიერება. განვითარება ყოველი მოქალაქის მხოლოდ მუყაითი შრომით არ მოიღწევა; საჭიროა გაცილებით მეტი - მთავარია, ქვეყანაში წარმოებული დოვლათის უდიდესი წილი მაღალპროფესიული შრომით იქმნებოდეს; სანაშრომო და მართვის ტექნოლოგია ძირითადად მაღალორგანიზებულ (მეცნიერულ) ცოდნას და ინოვაციურ შემოქმედებას უნდა ეფუძნებოდეს; ცხოვრების ინტენსიური რეჟიმი არა საერთო კე-

თილი ნებით, არამედ ქვეყანაში მოქმედ ურთიერთობათა სისტემით წარმოქმნილი აუცილებლობა უნდა იყოს; ასევე საჭიროა, რომ ყოველი ადამიანი სოციალურად დაცული და პოლიტიკურად თავისუფალი იყოს.

განვითარებული მდგომარეობა ყოველი ქვეყნის გარდუვალი აუცილებლობა არ გახლავთ; მას ისტორიული დრო თავისთავად არ მოიქანს. იმ ქვეყნებში, რომლებმაც განვითარებული მდგომარეობა საკუთარი კულტურული ევოლუციის პროცესში ვერ ჩამოიყალიბეს, მისი მიღწევა დღეს მხოლოდ განვითარებისკენ მიზანმიმართული პოლიტიკური ძალისხმევით არის შესაძლებელი. თუკი საქართველოს ხელისუფლება ქვეყნის კეთილდღეობისათვის იღვწის, მაშინ მან სწორედ ქვეყნის განვითარება (ანუ, განვითარებულ ქვეყნების ცხოვრების სტანდარტებითა და განვითარების ტემპით არსებობა) და არა განვითარების მხოლოდ ფორმა (დემოკრატიისა და საბაზრო ეკონომიკის მშენებლობა, სახელმწიფო მშენებლობის პოლიტიკის მიზნად უნდა დასახოს.

საქართველოში განვითარების მოთხოვნათა შესაბამისი ინსტიტუციური მშენებლობა რეალურად ჯერ არ დაწყებულია. განვითარებული მსოფლიო საქართველოს ძირითადად დემოკრატიისა და საბაზრო ეკონომიკის მშენებლობაში, ანუ ქვეყნის განვითარებისათვის აუცილებელი ფორმის შექმნაში ექმნება, განვითარების უზრუნველყოფი შინაარსით ამ ფორმის შევსება, ანუ განვითარებაზე ორიენტირებული ცხოვრების წესზე ქვეყნის გადაყვანა კი, უკვე მთლიანად საქართველოს საქმეა; ამაში მას პრინციპულად ვერავინ ჩაენაცვლება!

განვითარებაზე ორიენტირებული ცხოვრების წესზე გადასვლა ქვეყნის ინსტიტუციური წყობის სისტემური გარდაქმნას მოითხოვს; ამგვარი გარდაქმნა სახელმწიფოს ყოველი ინსტიტუტის კონცეფტუალური საფუძვლის ცვლით უნდა დაიწყოს; კერძოდ, ქვეყნის განვითარების მიზნის შესაბამისად უნდა მოხდეს სახელმწიფოს ყოველი ცალკეული ინსტიტუტის განვითარების მიზნის გადააზრება; მხოლოდ ამის შემდეგ შესაძლებელია სახელმწიფო ინსტიტუტთა შორის ახალი ურთიერთობათა განსაზღვრა, ასევე - ყოველი ინსტიტუტის კონცეფტუალური გარდაქმნა და ორგანიზაციული გაძლიერება.

სამშუხაროდ, საქართველოში მიმდინარე რეფორმების პრაქტიკაში სისტემური გარდაქმნის ეს ლოგიკა დღეს მთლიანად დაზრღვეულია; ქვეყანაში მოქმედ ინსტიტუტთა საფუძველი კონცეფციის გადააზრება არ ხდება; რეფორმები მხოლოდ მათ ორგანიზაციულ სრულყოფაზეა ორიენტირებული; ეს კი ფუნქციონირების არსებული წესის გააქტიურებას თუ შეუწყობს ხელს, რაც განვითარების პირობას პრინციპულად ვერ შექმნის. ასეთი რეფორმები ქვეყნის განვითარებას იღუწიბა. საქართველობის განათლების სისტემის რეფორმის პროექტი მეთოდოლოგიურად მცდარი აზროვნების ამგვარი შემოფარებული მაგალითია; იგი თვალთვალში მიგვიჩნდება იმავე ეფუძნებოდეს; ცხოვრების ინტენსიური რეჟიმი არა საერთო კე-

4. რა განსაზღვრავს ქვეყნის განვითარების ფორმას?

განვითარებულ მდგომარეობაში მსოფლიოს ქვეყნები სხვადასხვა გზით მივიდნენ. მართლაც ისტორიული ევოლუციის გზა; განვითარებულ ქვეყნებში ამ გზით სვლის სტიმულსა და ენერგიას საზოგადოებრივი კულტურა ქმნიდა, ხოლო აღმშენებლობითი შემოქმედების ძირითადი რესურსი ისტორიული დრო იყო; ევოლუციას გლობალური განვითარების არავითარი მიზანი არ გააჩნია, ხოლო სხვადასხვა ინსტიტუციური ფორმები ამ პროცესში მხოლოდ ლოკალურ გარემოებათა საპასუხოდ მოიძიება, მკვიდრდება და ქრება; ამ დროს ქვეყანა ცხოვრობს ისე, როგორც მას ბუნებრივად "ეცხოვრება".

მომრე მზს (მას პირობითად "სოციალური ინჟინერია" ვუწოდოთ) განვითარებისაკენ მიზანმიმართული და პოლიტიკური ფორმებით აჩქარებული სვლაა. მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ცალკეულმა ქვეყნებმა (ირლანდია, ჩილე, ტაივანი) საკუთარი სწრაფი განვითარების გზა ამგვარი ფორმით განვლეს. ამ პროცესში საზოგადოების მობოიზაციის ენერგიას პოლიტიკური ნიბა ქმნის, ხოლო აღმშენებლობითი შემოქმედების მთავარი რეზურსი - პოლიტიკური აზროვნებაა, რომელიც პოლიტიკურ ნებას წარმართავს.

განვითარების ამ ორ ძირითად ფორმას შორის საქართველო შეგნებული არჩევანი უნდა გააკეთოს. მაგრამ გვქვს კი არჩევანის შესაძლებლობა, თუკი თანამედროვე მსოფლიოს პოლიტიკური და ეკონომიკური ვითარება სუვერენული სახელმწიფო მშენებლობისათვის დიდ დროს არ იძლევა? თუკი ქვეყნას ექმნება და სურს, რომ დღევანდელი ახალგაზრდა თაობა ქვეყნის განვითარებულ მდგომარეობას თავის სიცოცხლეშივე მოესწავს, მაშინ საქართველოს განვითარების ბუნებრივი პროცესის პოლიტიკური ფორმებით აჩქარებას "სოციალურ ინჟინერიას" - ალტერნატივა აღარ გააჩნია. ეს კი პოლიტიკური აზროვნების წინაშე სპეციალურ მოთხოვნებს აყენებს.

5. რაში დგომარობს ეს მოთხოვნები?

ვეროპული განმანათლებლობის ეპოქიდან მოყოლებული დღემდე, დასავლეთის ცივილიზაცია ადამიანის კეთილდღეობისაკენ სწრაფვაში მეცნიერულ ცოდნაზე დაფუძნებული სოციალური გარდაქმნისათვის იღვწის. ზნეობრივ საკითხებში მომხდარი ცვლილებები და მეცნიერულ ცოდნაში მიღწეული პროგრესი დღესაც დღემდე დამაბრძოლებელია; ქვეყანაში მოქმედ ინსტიტუტთა საფუძველი კონცეფციის გადააზრება არ ხდება; რეფორმები მხოლოდ მათ ორგანიზაციულ სრულყოფაზეა ორიენტირებული; ეს კი ფუნქციონირების არსებული წესის გააქტიურებას თუ შეუწყობს ხელს, რაც განვითარების პირობას პრინციპულად ვერ შექმნის. ასეთი რეფორმები ქვეყნის განვითარებას იღუწიბა. საქართველობის განათლების სისტემის რეფორმის პროექტი მეთოდოლოგიურად მცდარი აზროვნების ამგვარი შემოფარებული მაგალითია; იგი თვალთვალში მიგვიჩნდება იმავე ეფუძნებოდეს; ცხოვრების ინტენსიური რეჟიმი არა საერთო კე-

ტურას, ორგანიზაციას, საზოგადოებრივი განვითარების ძირითად სტიმულსა და მექანიზმებს, აგრეთვე თანამედროვე გლობალურ სტრატეგია ლიბერალურ გარემოში მრავალრიცხოვან დამოუკიდებელ მოქმედებათა არაადმინისტრაციული ფორმით კოორდინაციის საფუძველია. აგრეთვე იგი ყოველ ლოკალურ მოქმედებაში სახელმწიფოს გლობალურ ინტერესთა ამსახველი აუცილებელი ძირეული ინსტრუმენტია. უწყვეტი პროცესია, რომელსაც შესაბამისი ინსტიტუტები უზრუნველყოფენ. ამდენად, სახელმწიფო მშენებლობის სტრატეგია მისი ინტერპრეტაციის ინსტიტუტებთან ერთად სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელების ერთიან სისტემას ქმნის; თანამედროვე პოლიტიკური აზროვნებით სთავსებული ლიბერალური სახელმწიფო განვითარებისათვის აჩქარებული მშენებლობის სხვა ფორმა უწოდება.

არ მინდა, ისეთი წარმოდგენა შეიქმნას, თითქოს ევოლუციური პროცესში სახელმწიფო მშენებლობაში მიზანმიმართულად არაფერი ხორციელდება; ხორციელდება! მაგრამ, ამ დროს მიზანმიმართული მშენებლობის ინტეგრაციის იდეა დიდი ხნით უნდა დავივიწყოთ!

■ ■ ■ როგორ ვაქციოთ საქართველო განვითარებულ ქვეყნად? ჩვენი სახელმწიფო მშენებლობის უმნიშვნელო პრობლემაა არა მისი განუვითარებელი ეკონომიკა, არამედ პოლიტიკური აზროვნების ის დამკვიდრებული ფორმები, რომლებშიც დღეს საზოგადოებრივი განვითარება (მათ შორის - ეკონომიკაც) მოიაზრება. საზოგადოებამ უნდა გააცნობიეროს, რომ პოლიტიკური აზროვნების ხარისხს განსაზღვრავს!

თუკი საქართველოში დემოკრატიისა და საბაზრო ეკონომიკის ფორმით თანამედროვე განვითარებული მდგომარეობის მიღწევა (განვითარებულ მსოფლიოსთან ინტეგრაცია) გვიწად, თანაც ისე, რომ ჩვენმა დღევანდელმა გიგნებმა განვითარების სიკეთეები ეფუძნონ, მაშინ საზოგადოებამ ხელისუფლებას ქვეყნის ინტენსიური განვითარების ადეკვატური პოლიტიკური აზროვნების ფორმითა დროული ათვისება და მათ შესაბამისად მოქმედება უნდა მოსთხოვოს. თანაც ამ მოთხოვნის ხმა იმდენად ძლიერი და მრისხანე უნდა იყოს, რომ ხელისუფლებამ არა მხოლოდ კეთილი ნებით, არამედ უკვე აუცილებლობის კარნახით დაიბნოს საკუთარი პოლიტიკური ინტერესები და საკუთარი პოლიტიკის გადააზრების, სწავლისა და მოქმედების ჩვეული ფორმების შეცვლის მიმე გზას დაადგეს. ყოველივე ამის უზრუნველყოფა კი, უკვე მთელი საზოგადოების წინაშე მდგარი აუცილებლობაა, თუკი, რასაკვირველია, საქართველოს განვითარების დეკლარებული მიზანი ყველა ჩვენთაგანისათვის მხოლოდ მიუღწეველი ნატვრის სამყაროს არ გულისხმობს.

საჩუქრის ახალი ფორკა!

გზსურთ გაუქმითთო განსაკუთრებულნი საჩუქარი ახლობაჟლ ადამიანსუ გიზიკით პრემიანის გაქმითბაუ

უთიანიით ზა აჩუქით მაღალია-სალონი სან-საბი სასაქმადი ბაბათი ზა საჩუქრის პრემიანის უფლება ბაბათით მოგაბაჟლ მფლობელს მიაღებთ.

პაპა-შუპაპაჟას 32

ბაჟლ: 911991 877-791991

სანაბრსად ბაბათი

მალაბრი ბაბათი

თქვენი თანაჟა

საჩუქარი მომცემი პაპა-საბი

თქვენი თანაჟა

საჩუქარი მომცემი პაპა-საბი

